

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์
ของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

ไชยปรการ มีเชื้อ

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการชนบท
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองรายงานการค้นคว้าอิสระ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการชนบท

ชื่อเรื่อง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรศัพท์
ของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

โดย

ไชยปราการ มีเชื้อ

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รังควัต)

วันที่ ๑๓ เดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๕๗

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์กะทัศน์)

วันที่ ๑๓ เดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๕๗

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสกุล ฟองมูล)

วันที่ ๑๓ เดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๕๗

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์กะทัศน์)

วันที่ ๑๓ เดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๕๗

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จาดุพงษ์ วาฤทธิ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๒๑ เดือน มี.ค. พ.ศ. ๒๕๕๗

ชื่อเรื่อง	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกร จากโทรทัศน์ของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือ จังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายไชยปราการ มีเชื้อ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการชนบท
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รังควัต

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตร ความต้องการของเกษตรกร และปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากเกษตรกรในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือ จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 217 ราย ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-square

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 67.3) อายุเฉลี่ย 54 ปี มีการศึกษาสูงสุดที่ระดับประถมศึกษาชั้นบังคับ (ร้อยละ 62.2) และมีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 68.7) เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 5,414 บาทต่อเดือน รายได้นอกจากการเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 2,288 บาทต่อเดือน มีที่ดินเป็นของตัวเอง และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุนทางการเกษตร ส่วนเกษตรกรที่กู้ส่วนใหญ่จะกู้จากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร (ร้อยละ 87.6) เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร และเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. มากที่สุด (ร้อยละ 62.2) รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรที่เกษตรกรติดตามมากที่สุดคือ ช่อง 3 (ร้อยละ 73.7) และช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก คือ ช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. และช่องโทรทัศน์ทางการเกษตรที่เกษตรกรนิยมมากที่สุด คือ ช่อง 3 และช่อง TPBS

จากการศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรโดยรวม ($\bar{X} = 2.01$) พบว่า ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลี้ยมีการรับรู้มาก ($\bar{X} = 3.70$) ในด้านความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรโดยรวม ($\bar{X} = 2.28$) พบว่า ด้านการปลูกและดูแลรักษาพืชเกษตรมีการรับรู้มาก ($\bar{X} = 3.82$) ด้านการขยายพันธุ์พืชมีการรับรู้มาก ($\bar{X} = 3.82$) ด้านการใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนต์การเกษตรมีการรับรู้มาก ($\bar{X} = 3.79$) และด้านการจัดไร่นาสวนผสมมีการรับรู้มาก ($\bar{X} = 4.39$)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ ($P < 0.05$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร และการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.05$)

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารและความต้องการของเกษตรกร พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับความไม่คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกษตรกรเลือกที่จะไม่จดจำ รายการเกี่ยวกับการเกษตรมักนำเสนอในเวลาไม่สะดวกจะติดตาม เกษตรกรมีความเข้าใจว่าเทคโนโลยีใหม่ไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและต้องใช้ทุนสูงและมีความซับซ้อน และรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรบางรายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สั้นเกินไปเป็นศัพท์เฉพาะ เข้าใจยากทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าใจรายละเอียดได้.

Title	Needs for Agricultural Information Perception Through Television of Farmers in Nongchangkuen Sub-district, Muang District, Lamphun Province
Author	Mr. Chaiprakarn Meechue
Degree of	Master of Science in Rural Resource Development
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Nakarate Rungkawat

ABSTRACT

The objectives of this study were to explore: 1) socio-economic characteristics of farmers in Nongchangkuen sub-district, Muang district, Lamphun province; 2) needs for agricultural information perception through television of the farmers; and 3) problems encountered in the agricultural information of the farmers. Data collection was done through interview administered with 217 farmers obtained by simple random sampling. Obtained data were analyzed by using frequency, percentage, standard deviation, and Chi-square.

Results of the study revealed that most of the informants (67.3%) were male, 54 years old on average, elementary school graduates (62.2%), and married (68.7%). The informants earned an income from the agricultural sector for 5,414 baht per month on average. Besides, they earned an income from the non-agricultural sector for 2,288 baht per month on average. All of them had their own land and they had farm land for 6 rai each on average. Most of the informants did not have agricultural loan source but they got a loan from the agricultural cooperative group (87.6%). Most of the informants (62.2%) were members of the agricultural group and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperative group members. Most of them (73.7%) preferred to watch channel 3 T.V. programs and they usually watched it during 6.00-9.00 p.m. They preferred to watch the agricultural program of channel 3 and TPBS most.

Based on the level of agricultural information perception of the informants, it was found at a moderate level ($\bar{x} = 2.01$). This was based on the following: prevention and elimination of pests ($\bar{x} = 3.70$); needs for agricultural information perception ($\bar{x} = 2.28$); plant growing and care taking ($\bar{x} = 3.8$); plant propagation ($\bar{x} = 3.82$); farm machinery and maintenance ($\bar{x} = 3.79$); and mixed farming ($\bar{x} = 4.39$).

Findings showed that there was a statistically significant relationship ($p < 0.05$) between the agricultural information perception of the informants and the following: age, educational attainment, marital status, and being an agricultural group member. Besides, it was found that there was a statistically significant relationship between needs for agricultural information perception of the informants and the following: age, educational attainment, being a saving group member, agricultural television program, and being an agricultural group member.

The following were problems encountered: the informants were not familiar with new innovation; agricultural television programs time were inconvenient to be watched; new technology presented did not suit to their local context and it was costly; and the content presented was too short and technical terms were difficult to understand.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกร จากโทรศัพท์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.นครเศร รังควัต ประธานกรรมการที่ปรึกษา พร้อมด้วยผศ.ดร. พหล ศักดิ์กะทัศน์ อาจารย์ ดร.สายสกุล พองมูล กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อมูลเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยในครั้งนี้ทุกขั้นตอน จนรายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเทศบาลตำบลหนองช้างค้ำ กลุ่มเกษตรกร ผู้ใหญ่บ้านในตำบลหนองช้างค้ำทุกหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจให้แก่กันโดยตลอดระยะเวลาในการศึกษารั้งนี้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้การศึกษาของผู้วิจัยบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งหลายอีกครั้ง ณ โอกาสนี้

ไชยปราการ มีเชื้อ

มีนาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาของการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตและข้อจำกัด	4
นิยามศัพท์ทั่วไป	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
ข้อมูลเกี่ยวกับคำบลหนองช้างกิน	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้และความต้องการ	9
ความหมายของวิทยุโทรทัศน์	17
บทบาทวิทยุโทรทัศน์ที่มีต่องานส่งเสริมเกษตร	24
การแบ่งประเภทรายการวิทยุโทรทัศน์	25
ลักษณะของรายการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร	26
รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการเกษตร	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
ภาคสรุป	32
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	33
สมมติฐานการวิจัย	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
สถานที่ใช้ในการวิจัย	35

	หน้า
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การทดสอบเครื่องมือ	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคมของเกษตรกร	41
ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	51
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์	64
ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรับข่าวสารทางด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	94
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผลการวิจัย	99
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	109
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	118

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	36
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลของ เกษตรกร	43
3	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางด้านลักษณะทางเศรษฐกิจของ เกษตรกร	45
4	จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางด้านลักษณะทางเศรษฐกิจ (แหล่ง เงินทุน) ของเกษตรกร	46
5	จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะทางสังคมของเกษตรกร	47
6	จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะทางสังคม (รายการโทรทัศน์ ทางการเกษตร)	48
7	จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะทางสังคม (ช่วงเวลาที่เกษตรกร ติดตามข่าวสารได้สะดวก)	50
8	จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร	54
9	จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของ เกษตรกร	60
10	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับระดับการรับรู้ข่าวสารของ เกษตรกร	66
11	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับการรับรู้ข่าวสารของ เกษตรกร	70
12	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร ของเกษตรกร	72
13	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร) กับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร	75
14	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตาม ข่าวสารได้สะดวก) กับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร	78

ตาราง	หน้า
15 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับระดับความต้องการของ เกษตรกร	82
16 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับความต้องการรับรู้ข่าวสาร ของเกษตรกร	85
17 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับความต้องการทางการเกษตรของ เกษตรกร	88
18 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร) กับความต้องการของเกษตรกร	90
19 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตาม ข่าวสารได้สะดวก) กับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร	93

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 แผนที่ตำบลหนองช้างกิน อำเภอมือเมือง จังหวัดลำพูน

8

บทที่ 1

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นโลกของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โลกแคบลงผู้คนสามารถติดต่อกันและค้นหาความรู้ได้จากสื่อต่างๆ เช่นวิทยุ โทรทัศน์ วารสาร เป็นต้น ปัจจุบันสื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะไม่เพียงให้แค่ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ความคิด ทักษะคิด อันมีผลต่อเนื่องไปถึงการกระทำ ปฏิบัติในหลายๆอาชีพ เช่น อาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อรวบรวมเอาคุณสมบัติของวิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์เข้าด้วยกัน คือผู้ชมที่ดูโทรทัศน์สามารถได้ยินเสียง เช่นเดียวกับการฟังวิทยุ ได้เห็นภาพเคลื่อนไหวติดต่อกันไปเช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์ ดังนั้นโทรทัศน์เป็นสื่อที่แสดง หรือถ่ายทอดเรื่องราว ไม่ว่าจะเป็นสาระคดีการเกษตร หรืออื่นๆ ให้เห็นได้ชัดเจนที่สุด

ช่องว่างของประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนานั้น มีความแตกต่างที่เกิดขึ้น คือ ความเหลื่อมล้ำทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ไม่ได้อยู่ที่ว่าประเทศเหล่านั้นดั่งมานานเท่าใดแล้ว แต่ขึ้นอยู่กับว่า ใครมีศักยภาพในการให้ความรู้ แก่ประชาชนภายในประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ สังคมกลายเป็นสังคมแห่งความรู้ และในไม่ช้าช่องว่างนี้ก็นับวันยิ่งห่างออกไปเรื่อยๆ

ดังนั้น โลกยุคไร้พรมแดน หรือที่เราเรียกกันว่า “โลกาภิวัตน์” นั้น การที่ประชาคมโลก ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็สามารถที่จะรับรู้ สัมผัส หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง สืบเนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการสื่อสาร ทำให้ประเทศต่างๆ เข้ามาใกล้กันมากขึ้น ทำให้โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทำให้เกิดการครอบงำโลกทางวัฒนธรรมและอำนาจของเศรษฐกิจในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ไหลบ่าเข้าสู่ประเทศที่สามอย่างรุนแรง ทำให้กระแสวัฒนธรรมโลก ครอบงำทางความคิด การมองโลก การบริโภคนิยม เหนือวัฒนธรรมประจำชาติของแต่ละประเทศ

การผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับด้านการเกษตรนั้นเป็นวิธีการถ่ายทอดนวัตกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีด้านการเกษตร ด้านการป้องกัน ดูแลรักษา หรือด้านผลงานวิจัยด้านการเกษตร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สื่อโทรทัศน์จะได้ถ่ายทอดความรู้โดยตรงให้แก่เกษตรกร นอกเหนือจากการที่เกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและปัญหาของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์มีปัญหาหรือมีปัจจัยอะไรหรือไม่ในการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์

ปัญหาของการวิจัย

ในปัจจุบัน โทรทัศน์และสื่อต่างๆ กลายเป็นองค์ประกอบของชีวิตประจำวันของประชาชนชาวไทย โทรทัศน์และสื่อต่างๆ เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและคล่องตัวในการใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก จนรัฐบาลยึดถือเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลและเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาของประชาชนแล้ว จะช่วยในการพัฒนากำลังคนของประเทศได้มาก (นิพนธ์ จุฬพันธ์ทอง, 2531: 1)

ส่วน ธาริณี วีระสกุลรัตน์ (2528: 20) กล่าวว่าโทรทัศน์ให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ การเคลื่อนไหวต่างๆ และความบันเทิง จากการวิจัยพบว่าโทรทัศน์สามารถปลูกฝังความเชื่อถือทัศนคติ และค่านิยมต่างๆ แก่ผู้ดูอย่างซ้ำๆ แต่คงทนและการยอมรับว่าโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชน (Mass Media) ที่ทรงพลังนี้เอง นักศึกษาจึงคิดนำเอาโทรทัศน์ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาในด้านต่างๆ

และยังพบอีกว่า เกษตรกรผู้นำที่ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ ร้อยละ 95.50 มีความรู้เพิ่มมากขึ้นร้อยละ 95.90 สนในความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ร้อยละ 83.40 นำไปทดลองปฏิบัติในอาชีพ ร้อยละ 44.00 นำไปปรับปรุงอาชีพ และ ร้อยละ 94.30 นำไปเผยแพร่พูดคุยกับเพื่อนเกษตรกร

แต่บางครั้ง ข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรผู้รับชมได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากสาเหตุบางประการ พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 58) ศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.00 (108 คน) ไม่เคยนำความรู้ต่างๆ จากการชมรายการวิทยุโทรทัศน์การเกษตรไปปรับปรุงอาชีพเลย โดยให้เหตุผลต่างๆ ดังนี้ จำนวน 60 คน รายงานว่า ความรู้จากรายการวิทยุโทรทัศน์การเกษตรไม่เหมาะสมกับสภาพหมู่บ้าน และ 39 คน ไม่กล้าเสี่ยงกลัวผิดพลาดจึงไม่กล้านำไปปรับปรุงในอาชีพของตนเอง

จะเห็นได้ว่า การถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชนโดยอาศัยวิทยุโทรทัศน์นั้นมีความสำคัญแต่ก็เป็นเรื่องละเอียดอ่อน รายการข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์จะเป็นประโยชน์เป็นที่น่าสนใจ และต้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นหรือตรงกับความต้องการของเกษตรกรหรือไม่ เพียงใดนั้น เป็นเรื่องที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ เพื่อจะทราบความต้องการในการชมรายการโทรทัศน์ข่าวสารทางด้านการเกษตร และศึกษาถึงสาเหตุหรือปัญหาในการรับรู้ข่าวสารทางด้านการเกษตรของเกษตรกร ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ข่าวสารทางด้านการเกษตรให้เหมาะสม สอดคล้อง และเป็นที่น่าสนใจ ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

เมื่อเกษตรกรมีความต้องการและสนใจที่จะติดตามชมรายการข่าวสารทางด้านการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง เกษตรกรก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นผลในการพัฒนาประเทศอันเป็นส่วนรวมด้วย

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เนื่องจากเกษตรกรในตำบลหนองช้างค้ำ มีเครื่องรับโทรทัศน์และทำอาชีพเกษตรเกือบทุกหลังคาเรือน เกษตรกรในตำบลหนองช้างค้ำมีความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรโดยมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการนำความรู้มาสู่เกษตรกร และ มีความกระตือรือร้นที่จะนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาท้องถิ่นภายในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความต้องการและปัญหาของเกษตรกรในการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการรับข่าวสารทางด้านการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากวิทยุโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน โดยมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงความต้องการในการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาสื่อให้แก่เกษตรกรและเกษตรกรนอกเหนือจากพื้นที่วิจัย
2. การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ทางการเกษตรสามารถแก้ปัญหาในการรับรู้ของเกษตรกร และผลิตได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรจะให้ความสนใจและติดตามดูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นผลโดยตรงต่อตัวเกษตรกรเองในการจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงอาชีพ
3. ทำให้เกิดพื้นฐานของการศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกรต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัด

การศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากวิทยุโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน โดยมีขอบเขตการวิจัยในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลช่วงมกราคม พ.ศ. 2555 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555
2. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาวิจัย คือเกษตรกรที่สุ่มตัวอย่างได้ในเขตพื้นที่ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรดังกล่าว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2555

นิยามศัพท์ทั่วไป

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพด้านการปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ หรือทั้งสองอย่างเป็นอาชีพหลัก ซึ่งจะมีอาชีพรองหรือไม่ก็ได้ภายในเขต ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลทางด้านกายภาพของเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส

ลักษณะทางเศรษฐกิจ หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รายได้ การถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน

ลักษณะทางสังคม หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลด้านสังคมของเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

การถือครองที่ดิน หมายถึง ลักษณะการถือครองที่ดินทั้งหมดของเกษตรกร

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

รายการโทรทัศน์ หมายถึง รายการที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับด้านการเกษตร

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

รายการข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งมีอยู่หลายรายการในปัจจุบันสามารถใช้เป็นเครื่องมือเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีในการที่จะยกระดับความรู้แก่เกษตรกรอันเป็นบุคคลเป้าหมาย แต่เกษตรกรจะมีความต้องการต่อรายการข่าวสารการเกษตรมากน้อยเพียงใดนั้น เราควรจะทราบความต้องการในการรับรู้ ทราบปัญหาหรือสาเหตุในการรับรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงรายการให้ดีขึ้น และตรงกับความต้องการของเกษตรกร เมื่อเกษตรกรเห็นความสำคัญของรายการดังกล่าว เกษตรกรจะชมรายการอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลให้การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการศึกษานี้ ได้ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลหนองช้างค้ำ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้และความต้องการ
3. ความสำคัญของวิทยุโทรทัศน์
4. บทบาทวิทยุโทรทัศน์ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตร
5. การแบ่งประเภทรายการวิทยุโทรทัศน์
6. ลักษณะรายการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร
7. รูปแบบรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการเกษตร
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลหนองช้างค้ำ

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตำบลหนองช้างค้ำ

ตำบลหนองช้างค้ำ ตามประวัติศาสตร์ล้านนาไทยที่นายรอบ นนทธรรม ได้เขียนเล่าไว้ว่า ในสมัยเจ้าดาราคิริรัตนไพโรจน์ครองเมืองหริภุญชัย ได้เกิดมีนิยายรักระหว่างหญิงสาวชาวบ้านหนองช้างค้ำ ชื่อว่า “บัวตอง” กับหนุ่มเชื้อสายเจ้าผู้ครองนครหริภุญชัย ชื่อว่า “เจ้าคุ้ม” หรือ “เจ้าน้อยพรหม” ซึ่งเมื่อบวชอยู่มิฉายาว่า “พรหมปัญโญ” อันเป็นราชบุตรของเจ้าชัยลังกาพิศาลโสภาคคุณ เจ้าครองนครหริภุญชัยคนหนึ่ง

ขณะที่เจ้าน้อยพรหมเป็นคู่รักของสาวบัวตองอยู่นั้น วันหนึ่งมีเหตุการณ์เกิดขึ้น คือ มีช้างพังเชือกหนึ่ง ตกมันอาละวาดจากทางด้านทิศเหนือเขตแดนลำพูน เรื่อยมาจนถึงบ้านหนองช้างคั่น ช้างเชือกนั้นได้ทำลายยุ้งฉางบ้านเรือน เรือกสวนไร่นาของชาวบ้านเสียหายเป็นจำนวนมาก ขณะนั้นเจ้าน้อยพรหมไปหาสาวคนรัก จึงคิดที่จะปกป้องทรัพย์สินของชาวบ้าน แต่ช้างเชือกนั้นจะเข้าทำร้ายเจ้าน้อยพรหม จึงใช้ดาบฟันถูกช้าง ช้างนั้นจึงวิ่งกลับคืนไปพ้นจากเขตแดนเมืองลำพูน และได้ตายลงในเวลาต่อมา ช้างเชือกนั้นเป็นช้างสำคัญของเจ้าทิพย์เกษร พระธิดาของเจ้าชีวิต เจ้าแห่งเวียงพิงก์ ชื่อว่า ช้างพังคำปั่ว ซึ่งเจ้าราชสัณพันธวงศ์ (เจ้าธรรมลังกาเชียงใหม่) ยืมมาแล้วให้ขุนแผนสะท้านให้ชี้ตรวจแดนเมืองเชียงใหม่ ที่ติดต่อกับลำพูน เมื่อเจ้าทิพย์เกษรทราบเรื่อง จึงสั่งให้นำเอาเจ้าน้อยพรหมไปประหารชีวิต โดยนำไปประหารที่ทุ่งหัวคน หรือหนองปลาเสด็จ ดำบลวังตาล โดยมียนายปัญญา เป็นเพชฌฆาตตัดคอ ส่วนสาวบัวตอง เมื่อทราบเรื่องก็เสียใจผูกคอตายตามในเวลาต่อมา ตั้งแต่นั้นมา ดำบลนี้จึงได้ถูกเรียกว่า ดำบลหนองช้างคั่น ตามชื่อหนองน้ำซึ่งอยู่ทางด้านเหนือที่ช้างพังคำปั่ว วิ่งกลับไปที่นั่น บางคนก็เรียกชื่อหนึ่งว่า “ดำนลหนองช้างคั่น” เพราะเรียกเพี้ยนไปหรือเป็นเพราะในดำนลนี้ชาวบ้านมีการทอดผ้า และช่างทำฟืนทอดผ้าในหมู่บ้าน

ที่ตั้ง

ตำบลหนองช้างคั่น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ห่างจากอำเภอเมืองลำพูน เป็นระยะทาง 13 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 5.72 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,576 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลหนองช้างค้ำ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ลำเหมืองชลประทาน พื้นดินเป็นดินปนทรายเหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืช ผัก และผลไม้ทุกชนิด โดยเฉพาะ ลำไย

ในปัจจุบันการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ พืชที่เกษตรกรปลูกตรงกับความเหมาะสมของดินและคุณสมบัติของดิน ซึ่งพื้นดินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินปนทราย เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืช ผัก และผลไม้ทุกชนิด โดยเฉพาะลำไย

แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ลำน้ำปิงท่าและแม่น้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ลำเหมืองชลประทานและฝายน้ำล้น ซึ่งน้ำไหลผ่านตลอดปี สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1-6

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้และความต้องการ

การรับรู้

การรับรู้ (perception) มีศัพท์ทางการศึกษาคำอื่น เช่น วิญญาน (ชัยวัฒน์ อัมพัฒน์, ม.ป.ป.: 51) สัญชาต (สุชา จันทรเฒ, 2525: 153) และสันธาน (ปราณี รามสูตร, 2528: 51) หมายถึง “กระบวนการที่คนเราได้รับทราบเกี่ยวกับสิ่งเร้า โดยใช้ประสาทรับรู้ เช่น ตา หู จมูก ลิ้น สัมผัส เป็นเครื่องมือ ประกอบกับกรอบแห่งการอ้างอิงในการตีความหมายให้บุคคลได้ทราบ (นรินทร์ พัฒพงศา, 2531: 143) ส่วนนิพนธ์ สิมลา (2534: 9) ได้ให้ความ-หมายสั้นๆ ว่า “การรับรู้เป็นการใช้ประสาทสัมผัส ร่วมกับประสบการณ์แล้วตีความหมาย”

นรินทร์ พัฒพงศา (2531: 25) กล่าวถึงกรอบแห่งการอ้างอิงว่า เกิดจากความเชื่อทัศนคติ ค่านิยม ประสบการณ์ และความจำ ซึ่งจะตีความจากโลกแห่งความเป็นจริงให้กลายเป็นโลกที่บุคคลนั้นๆ รับรู้ ส่วนสุชา จันทรเฒ (2525: 153-154) สรุปว่า การรับรู้มีผู้ให้ความหมายต่างๆ กันออกไป ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้ คือการจัดระบบ การรวบรวมและการตีความหมายจากเพทนาการ (Sensation)
 2. การรับรู้คือ กระบวนการที่สิ่งมีชีวิตรับรู้สิ่งต่างๆ โดยอาศัยอวัยวะสัมผัสเป็นตัวผ่าน
- การรับรู้

การรับรู้โดยใช้อวัยวะสัมผัส (sense organ) ที่เรามีอยู่ได้แก่ หู ตา ปาก จมูก ผิวหนัง เป็นต้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการรับรู้ ดังนั้นคนที่รับรู้ได้สมบูรณ์จะต้องมีอวัยวะสัมผัสที่สมบูรณ์ด้วย แต่ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งบกพร่องไป สมรรถภาพในการรับรู้ก็จะลดน้อยตามไปด้วย และบุญเดิม พันรอบ (ไม่ระบุพ.ศ.: 14) กล่าวว่า มนุษย์มีอคติเนื่องจากตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายในบุคคลนั่นเอง เช่น อารมณ์ สายตาสั้นหรือยาว ตาบอดสี ลิ่นผิดปกติ และอื่นๆ ปัญญา หิรัญรัสมิ (2526: 116 – 117) กล่าวว่าเราใช้ประสาทสัมผัสอื่นๆ ที่เหลือ คนใช้สัมผัสวันละประมาณร้อยละ 6 เท่านั้น

ส่วน พิเชษฐ อินทรภูมิ (2533: 12) กล่าวว่า การที่จะทราบว่าเกษตรกรต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งใด เขาก็จะต้องรับรู้สิ่งนั้นด้วยเช่นกัน การรับรู้ดังกล่าวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์

กระบวนการรับรู้

นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2528: 41) กล่าวว่า กระบวนการรับรู้เริ่มจากสิ่งเร้า (stimulus) มากระทบต่ออวัยวะสัมผัสต่างๆ ได้แก่ ตา หู จมูก ผิวหนัง หรือ ลิ้น ซึ่งอวัยวะสัมผัสต่างๆ จะมีประสาทสัมผัสที่จะรับการสัมผัสและส่งต่อไปยังสมองเกิดเป็นการสัมผัส (sensation) ขึ้นมา ต่อจากนั้นมีการตีความสิ่งที่สัมผัสให้มีความหมายขึ้นเป็นการรับรู้เป็นกระบวนการ (process) ดังแผนภูมิ

องค์ประกอบสำคัญของการรับรู้มีดังนี้

1. องค์ประกอบทางสรีระวิทยา (Physiological factors)
2. องค์ประกอบทางการจัดระบบสิ่งเร้า (stimulus organization factors)
3. องค์ประกอบทางจิตวิทยา (psychological factors)

องค์ประกอบทั้ง 3 มีความสำคัญต่อการรับรู้ ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งการรับรู้อาจไม่เกิดขึ้น หรือบิดเบือนไปได้

องค์ประกอบทางสรีระวิทยา

1. ประเภทของสิ่งเร้า เช่น ตาจะรับสิ่งเร้าที่เป็นแสง หูจะรับสิ่งเร้าที่เป็นเสียง ลิ้นจะรับสิ่งเร้าที่เป็น สารเคมี จมูกจะรับสิ่งเร้าที่เป็นสารเคมี ผิวหนังจะรับสิ่งเร้าที่เป็นแรงกด ความเย็น ความร้อน ฯลฯ

2. ขนาดของสิ่งเร้า สิ่งเร้าและประเภทจะต้องมีขนาดพอเหมาะกับสรีระของมนุษย์ มนุษย์จึงจะสามารถรับรู้ได้ เช่น แสง ขนาดที่มนุษย์จะรับได้อยู่ในช่วง 380 – 780 นาโนเมตร เสียง ขนาดที่มนุษย์จะรับรู้ได้มีความถี่ในช่วง 20 – 20,000 เฮิรตซ์ เป็นต้น

3. สภาพทางร่างกาย ถ้าร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปจากปกติ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเสื่อมของอวัยวะ โดยปกติได้แก่ ความชรา หรือเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเมื่อยล้าหรือได้รับสารเคมีบางประเภท เช่น ยา เหล้า ภัยพิษ ฯลฯ จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการรับรู้เปลี่ยนแปลงไป

4. องค์ประกอบทางการจัดระบบสิ่งเร้า

สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดการรู้สึกและการรับรู้ ต้องมีประเภทและขนาดที่สอดคล้องกับสรีระของมนุษย์แล้ว การรับรู้ทางบุคคลยังรับอิทธิพลจากการจัดระบบสิ่งเร้าอีกด้วย มี 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. การรับรู้ภาพและพื้น (Figure and Ground Perception)

ภาพ (Figure) หมายถึง สิ่งที่เรารับรู้ ส่วนพื้น (Ground) หมายถึง สิ่งที่อยู่ในบริเวณเดียวกับภาพแต่เราไม่เลือกที่จะรับรู้

การรับรู้ภาพและพื้นไม่ได้จำกัดเฉพาะการรับรู้ทางสายตาเท่านั้น แต่การรับรู้โดยการสัมผัสด้านอื่นๆ ก็มีภาพ (Figure) และพื้น (Ground) เช่นเดียวกัน เช่น ขณะที่เราดูรายการข่าวจากทางวิทยุโทรทัศน์ แล้วมีคนทำแก้วน้ำตกแตกในบริเวณใกล้เคียง หากเราหันไปสนใจรับรู้เหตุการณ์ที่คนทำแก้วตกแตก แก้วน้ำตกแตกก็เป็นภาพ ส่วนรายการข่าวทางวิทยุโทรทัศน์ก็เป็นพื้น แต่ถ้าเราไม่รับรู้ภาพที่แก้วน้ำตกแตก เพราะข่าวทางโทรทัศน์กำลังสำคัญ รายการข่าวทางวิทยุโทรทัศน์ก็เป็นภาพ ส่วนแก้วน้ำตกแตกก็เป็นพื้น

2. ความคงที่ (constancy)

สุชา จันทร์โฮม (2525: 160) ยกตัวอย่างว่า บางครั้งภาพที่ปรากฏแก่สายตาแฉ่งมุ่มต่างๆ ของวัตถุจะเปลี่ยนไป แต่เรายังยึดรูปร่างเดิมของมันอยู่เสมอ เช่น ปากขูดจะกลมเสมอไม่ว่ามองแฉ่งมุ่มใด หรือโต๊ะกินข้าวจะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทั้งๆ ที่มองทางด้านข้างจะเห็นเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

3. มายาภาพ (Illusion)

ปราณี รามสูตร (2528: 65) กล่าวว่า มายาภาพ หมายถึงภาพลวงตาซึ่งทำให้คนเรารับรู้ผิดพลาดได้ เพราะเมื่อเรารับรู้เป็นส่วนรวม ไม่สามารถแยกส่วนย่อยออกจากส่วนรวมได้ ถ้าไม่สนใจพิจารณาพิเคราะห์จริงๆ การเกิดมายานี้เกิดโดยเนื่องมาจากลักษณะของสิ่งเร้า

องค์ประกอบทางจิตวิทยา

นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2528: 46-47) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบทางจิตวิทยามีอิทธิพลต่อการรับรู้ใน 2 ลักษณะคือ

1. การเลือกที่จะรับรู้

1.1 สิ่งเร้าภายนอก การเปลี่ยนแปลงและลักษณะต่างๆ ของสิ่งเร้าภายนอกมีอิทธิพลต่อการตั้งใจ ความสนใจให้บุคคลตั้งใจเลือกรับรู้สิ่งเร้า

ปราณี รามสูตร (2528: 61) ได้สรุปว่า คนเราปะทะสัมผัสกับสิ่งเร้าหลายๆ อย่างในขณะหนึ่ง แต่เราจะรับรู้สิ่งเร้าได้ที่ละสิ่ง โดยมีแนวโน้มจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1.1 เลือกรับรู้สิ่งเร้าที่สนใจ ก่อนสิ่งเร้าที่ไม่สนใจ

1.1.2 เลือกรับรู้สิ่งเร้าที่เด่นมากกว่าสิ่งเร้าที่ไม่เด่น

1.1.3 เลือกรับรู้สิ่งเร้าที่แปลกมากกว่าสิ่งเร้าที่ไม่แปลกใหม่

สำหรับคน

1.1.4 เลือกรับรู้สิ่งเร้าที่คนต้องการมากกว่าสิ่งเร้าที่คนไม่ต้องการ

1.1.5 ฯลฯ

บุญเต็ม พันรอบ (ม.ป.ป.: 17) กล่าวว่า สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวอาจจะไม่มีผลให้บุคคลสนใจที่จะรับรู้ แต่ถ้าเกิดขึ้นซ้ำๆ ก็มีผลให้เกิดการรับรู้ได้ นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2528: 47) เสริมว่า มนุษย์จะเลือกรับรู้สิ่งที่รู้จักคุ้นเคย และ ต้องการเสียก่อน จึงจะมีการจัดลำดับต่อไป ส่วนบุญเต็ม พันรอบ (ไม่ระบุปี พ.ศ.: 19) กล่าวอีกแง่ว่า คนเราพบเห็นสิ่งใดแปลกกว่าธรรมดาที่ไม่น่าสนใจกับความคุ้นเคยสิ่งนั้นๆ มนุษย์จะรับรู้สิ่งที่คุ้นเคยเร็วกว่าสิ่งที่แปลกและไม่น่าสนใจ

1.2 สภาพภายใน

นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2528: 47) กล่าวว่า สภาพภายในของบุคคลก็มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการรับรู้ ได้แก่

1.2.1 ความพร้อม ความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ความพร้อมที่เป็นผลมาจากร่างกาย เช่น วุฒิภาวะ หรือความปกติของร่างกาย ถ้าร่างกายผิดปกติเจ็บป่วย เมื่อยล้า ก็มีผลต่อการตั้งใจที่จะรับรู้ ส่วนภาวะทางจิตใจ หมายถึงสภาพทางอารมณ์ หรือความมั่นคงทางจิตใจ ภาวะที่มีการผันแปรทางอารมณ์ วิตกกังวล เครียด คับข้องใจ ฯลฯ ก็มีผลทำให้ขาดความตั้งใจที่จะรับรู้

1.2.2 ความตั้งใจเดิม ในสภาวะปกติของบุคคลจะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ หรือกิจกรรมที่ตนเองกระทำรับผิดชอบอยู่ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความไวและแนวโน้มที่จะตั้งใจรับรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เช่น นักกีฬาที่คอยฟังเสียงปืนที่เส้นสตาร์ท แม้ที่มีลูกก่อนเลือกที่จะรับรู้เสียงร้องของลูกตนเองมากกว่าเสียงอื่นๆ

1.2.3 แรงจูงใจและความต้องการ ในขณะที่บุคคลมีความต้องการหรือแรงผลักดันภายในบางอย่าง บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะเลือกรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของตน เช่น บุคคลกำลังหิว ก็มีแนวโน้มที่จะรับรู้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับอาหารมากกว่าสิ่งอื่นๆ

2.การตีความสิ่งที่รับรู้

นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ (2528: 41) กล่าวต่อไปถึงการตีความสิ่งที่รับรู้ว่าเป็นความสามารถในการแปลความหมายสิ่งเร้า ปราณี รามสูตร (2528: 59) กล่าวว่าแต่ละคนจะมีการตีความสิ่งที่รับรู้ต่างกัน โดยต้องอาศัยปัจจัยเหล่านี้คือ

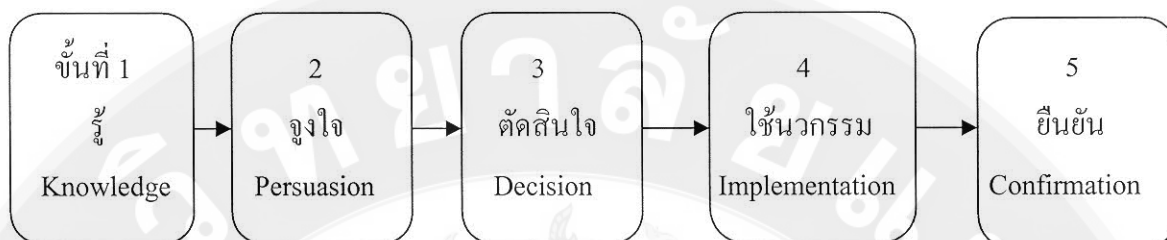
2.1 สถิติปัญญา ผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดมักแปลความหมายหรือรับรู้สิ่งเร้าได้รวดเร็วกว่า ดีกว่าผู้มีสติปัญญาต่ำ

2.2 การสังเกต พิจารณา โดยผู้ที่ช่างสังเกต ช่างคิด มักรับรู้ได้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น แม่นยำยิ่งขึ้น

2.3 คุณภาพของจิตใจ ซึ่งส่วนใหญ่หมายถึงสภาพทางอารมณ์ในขณะที่รับรู้ นั้น ถ้าอารมณ์ดี วิตกกังวล การรับรู้ก็ย่อมสูญเสียที่ใจครอบงำไปร้งไม่ได้

2.4 ความตั้งใจที่จะรับ ถ้าตั้งใจอย่างจริง มักรับรู้ได้ถูกต้องแม่นยำ ความตั้งใจ (attention) ที่จะรับรู้มีผลอย่างมากที่จะทำให้บุคคลรับรู้ได้ดีหรือไม่ดี และคนเรายังมีความตั้งใจในการรับรู้ที่ดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้า

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการตัดสินใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีนั้น Rogers ในวิชา คำเรียงยศศศศศ (2531: 52-53) ได้เสนอแบบจำลองของขบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (innovation-decision Process) ไว้ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

แสดงแบบจำลองขบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ขั้นที่ 1 หรือความรู้ เป็นขั้นที่บุคคลจะรับทราบเกี่ยวกับนวัตกรรมแล้วมีความเข้าใจบางอย่างเกี่ยวกับหน้าที่การทำงานของนวัตกรรม

ขั้นที่ 2 หรือจูงใจ เป็นขั้นที่บุคคลจะมีการสร้างทัศนคติหรือเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อนวัตกรรมภายหลังการเรียนรู้แล้ว

ขั้นที่ 3 หรือการตัดสินใจ เป็นขั้นที่บุคคลจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม

ขั้นที่ 4 หรือใช้นวัตกรรม เป็นขั้นที่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัดสินใจใช้นวัตกรรมหรือปฏิบัติตามคำแนะนำ สำหรับขั้นตอนที่ 1 – 3 เป็นขบวนการทาสมอง แต่ในขั้นตอนที่ 4 เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เห็นชัด และอาจมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงคิดค้นนวัตกรรมใหม่ (re-invention) ภายหลังที่ใช้นวัตกรรมไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 หรือยืนยัน เป็นขั้นที่บุคคลจะแสวงหาแรงเสริมเพื่อดำรงการใช้นวัตกรรมต่อไป หรืออาจเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ หากพบข้อมูลขัดแย้งกับนวัตกรรมที่ผ่านไปแล้วก็ได้

การรับรู้ลักษณะของเทคโนโลยีตามแนวคิดของ Rogers และ Shoemaker ในวิชา คำเรียงยศศศศศ (2531: 62-64) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า “...คุณสมบัติของนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีผลทำให้ผู้ยอมรับมีความเชื่อถืออยากยอมรับ และได้กล่าวถึงลักษณะเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ละยอมรับไว้ดังนี้ (1) คุณประโยชน์ (relative advantage) คือ คุณประโยชน์ความดีเด่นเห็นผลดีมีกำไรของเทคโนโลยี ซึ่งบุคคลพิจารณาแล้วว่าดีกว่าของเก่า ลักษณะคุณประโยชน์หรือเห็นผลดีมีกำไร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพบว่า “ต้นทุนและกำไร (cost & profit) ของเทคโนโลยีที่ลงทุนน้อยแต่ได้กำไรมาก การยอมรับจะสูงกว่าและเร็วกว่า...” (2) ความสอดคล้องเหมาะสม (compatibility) เป็น ระดับความสอดคล้องของเทคโนโลยีกับค่านิยม

ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้รับ ความสอดคล้องเหมาะสมของเทคโนโลยีตามแนวคิดของบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับ หมายความว่า ยิ่งเทคโนโลยีมีลักษณะสอดคล้องกับค่านิยม ประสบการณ์เดิมและความต้องการของเกษตรกรมาก อัตราการยอมรับจะสูงขึ้น (3) ความยุ่งยาก (complexity) เป็นระดับความยุ่งยากต่อความเข้าใจและการใช้ ตามความคิดเห็นของผู้รับเทคโนโลยี ลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตราการยอมรับ หมายความว่า ยิ่งบุคคลคิดว่าเทคโนโลยีใหม่ๆ เหล่านั้นมีความยุ่งยากมาก อัตราการยอมรับจะต่ำ (4) ความสามารถทดลองทำได้ (trial ability) เป็นลักษณะของเทคโนโลยีที่ผู้ใช้สามารถทดลองปฏิบัติขนาดเล็กๆ ได้ เมื่อทดลองขนาดเล็กได้สำเร็จก็จะยอมรับมากขึ้น ลักษณะความสามารถในการทดลองขนาดย่อยได้ช่วยลดความคิดเห็นของบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับ หมายความว่า เทคโนโลยีที่สามารถทดลองทำได้จะทำให้ อัตราการยอมรับสูงขึ้น และ (5) ความสามารถสังเกตได้ (observability) เป็นลักษณะของผลลัพธ์หรือผลตอบแทน ซึ่งสามารถมองเห็นได้ต่อเทคโนโลยีนั้นๆ ลักษณะของการสังเกตได้ตามความคิดเห็นของ บุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับ หมายความว่า เทคโนโลยีที่บุคคลสามารถ มองเห็นภาพเห็นผลตอบแทนได้ชัด อัตราการยอมรับจะสูง

นอกจากนั้น Rogers and Shoemaker ใน วิทยา คำรังเกียจศักดิ์ (2532: 64) ยังกล่าวว่า “ อัตราการยอมรับนอกจากจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของเทคโนโลยีแล้วยังขึ้นกับความเพียรพยายามของนักส่งเสริมในการเผยแพร่เทคโนโลยี ลักษณะของระบบสังคมลักษณะความเหมาะสมในการใช้ช่องทางส่งข่าวสาร...” อีกด้วย

ความต้องการ

สุโท เจริญสุข (2514: 85-85) ได้ให้ความหมายของความต้องการ (needs) ไว้ว่า นำฟังว่า ความต้องการแสดงถึงความขาดแคลนในบางสิ่งบางอย่างซึ่งเราปรารถนาหรือต้องใช้ประโยชน์ คนเราต้องการอาหารยามหิว ต้องการน้ำยามกระหาย ต้องการเสื้อผ้าในยามหนาว และต้องการยารักษาโรคคราวเจ็บป่วย ในด้านจิตใจนั้น คนเราก็ต้องการคบค้าสมาคมยามเมื่อเราโดดเดี่ยว หรือเบื่อหน่ายและยังต้องการการยกย่องสรรเสริญ ต้องการความสำเร็จ ต้องการมีชีวิตที่เบิกบาน มีชีวิตชีวา ยามเมื่อถึงจุดอิ่มตัวของชีวิต

และสรุปสั้นๆ ถึงความหมายของความต้องการว่า “หมายถึงความขาดไปของชีวิตเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ทำให้ชีวิตมีความสุขอย่างเต็มที่”

คำว่าความต้องการ need และ motive มีความหมายใกล้เคียงกัน นักจิตวิทยาบางคนใช้แทนกันได้ (วุฒิชัย จำนงค์, 2513: 106) นักจิตวิทยามักใช้คำอื่นๆ อีกหลายคำ เช่น drive, sets, needs, wants, predisposition, purposes และ emotion (วุฒิชัย จำนงค์, 2513: 106) yrge (แรงกระตุ้น) motive (แรงจูงใจ) drive (แรงขับ) want (ความอยากได้) wish (ความปรารถนา) ฯลฯ เป็นต้น (สุโท เจริญสุข, 2514: 45)

นรินทร์ พัฒพงศา (2531: 114) กล่าวว่า “ความจำเป็นจะต้องทราบความต้องการของเกษตรกรเพื่อที่จะส่งเสริมการเกษตรนั้น มีอยู่ไม่น้อยเพราะถ้าเกษตรกรต้องการพืชอาหารสำหรับบริโภคภายในครอบครัว แต่ถ้าไปส่งเสริมปลูกปอหรือข้าวฟ่าง ซึ่งบริโภคไม่ได้ คงจะไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก ยิ่งกว่านั้นความต้องการยังรวมไปถึงการกินคืออยู่ดี ซึ่งการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ มีมากมาย ความต้องการไม่รู้จบสิ้น”

บุญเต็ม พันรอบ (ม.ป.ป.: 55-56) กล่าวถึงการจัดลำดับความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีการจูงใจของอับบราฮัม มาสโลว์ (Maslow A.H. sequential needs) ตามลำดับดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (physiology needs) เป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นแรกของมนุษย์ นั่นก็คือ ความต้องการอาหารเมื่อมีความหิว ต้องการดื่มน้ำเมื่อกระหาย ต้องการพักผ่อนนอนหลับเมื่อร่างกายอ่อนเพลีย และต้องการลดความตึงเครียดทางเพศเมื่อต้องการร่างกายได้รับการตอบสนอง จนอินทรีย์เกิดความพึงพอใจแล้วก็จะทำให้มีความต้องการในระดับสูงต่อไปอีก
2. ความต้องการความปลอดภัย (sefty needs) หมายถึงความต้องการความปลอดภัยมั่นคง ปลอดภัยจากสภาพดินฟ้าอากาศ หรือสภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง การมีชีวิตอยู่อาศัยที่ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย รวมถึง ความมั่นคงในเรื่องการงานด้วย
3. ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นขั้นต้องการความรัก ต้องการเพื่อน ต้องการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคนอื่น ต้องการยอมรับจากเพื่อนฝูงในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในสังคม
4. ความต้องการการยอมรับนับถือ (esteem needs) คือความต้องการมีอำนาจ ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความต้องการสถานภาพทางสังคม การยอมรับตัวเองและการที่สังคมยอมรับด้วย

5. ความต้องการความสัมฤทธิ์ดังใจปรารถนา (self actualization) ความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ก็คือ เมื่อมนุษย์ได้ตอบสนองความต้องการขั้นต่างๆ แล้วบุคคลก็จะมีความต้องการอีกระดับหนึ่ง ซึ่งบุคคลก็จะมีความต้องการอีกระดับหนึ่ง ซึ่งบุคคลจะใช้ความสามารถ ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ พยายามจะทำหรือเป็นตามที่ต้องการ

ส่วน พรณี ชูทัย (2522: 199-202) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ขั้น 1-4 เหมือนกับที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนขั้นที่ 5-7 นั้น ได้แยกออกจากขั้นที่ 6 (self actualization) นั้นเอง

6. ความต้องการที่จะทำความเข้าใจตนเอง (need for self actualization) คือความต้องการที่จะเข้าใจตนเองตรงตามสภาพที่ตนเป็นอยู่ เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของตนเอง ยอมรับในจุดอ่อน ข้อบกพร่องของตนเอง เป็นความต้องการที่แต่ละคนต้องการที่จะเป็นคนชนิดที่เราเป็นได้ดีที่สุด

7. ความต้องการที่จะรู้ จะเข้าใจ (drive to know and to understand) เป็นความต้องการที่อยากศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งเป็นความพึงพอใจ เป็นความต้องการของตนเอง มีความพึงพอใจที่จะแสวงหาสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่า

8. ความต้องการทางสุนทรียะ (aesthetic needs) เป็นความต้องการของมนุษย์ในสิ่งที่เป็นความสวยงาม ศิลปะ สิ่งที่ควรจรรโลงใจต่างๆ

และสุโท เจริญสุข (2514: 89) ได้กล่าวถึงชนิดของความต้องการตอนหนึ่งว่า ต้องการมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือพ้นจากความยากจน ความต้องการทำงาน มีอาชีพหารายได้ อยากได้บ้านช่องสง่างาม ฯลฯ

ความหมายของวิทยุโทรทัศน์

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี กล่าวว่า วิทยุโทรทัศน์เป็นระบบโทรคมนาคมสำหรับการกระจายเสียง และการส่ง-รับภาพเคลื่อนไหวยุติ

ส่วนในประเทศไทย กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้ทรงบัญญัติ คำว่า “Television” เป็นภาษาไทยว่า วิทยุโทรทัศน์

ดังนั้น คำว่าวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งนิยมใช้คำว่า “ทีวี” (TV) หรือมักเรียกสั้นๆ ว่า โทรทัศน์มีความหมายในทางเทคนิค หมายถึง การส่ง-การรับสัญญาณภาพ และสัญญาณเสียงด้วยเครื่องส่งและเครื่องรับอิเล็กทรอนิกส์ ออกอากาศด้วยคลื่นวิทยุ ซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า จากเครื่องส่งไปยังเครื่องรับที่อยู่ห่างไกล และความหมายในด้านสื่อสารมวลชน วิทยุโทรทัศน์หมายถึง

สื่อที่แพร่ภาพออกอากาศเนื้อหาสาระผ่านระบบการส่งสัญญาณภาพและเสียงไปยังมวลชนผู้รับสาร โดยอาศัยการได้ยินด้วยหู และการเห็นภาพด้วยตาไปพร้อมๆ กัน (ศุภางค์, 2552: 16)

ขั้นตอนในการผลิตรายการโทรทัศน์

นกระศ รังควัต (2555: 7-8) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตโทรทัศน์ไว้ว่ามี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการผลิต (Pre Production)

นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก่อนเริ่มทำการผลิตรายการ ได้แก่ การเตรียมข้อมูลการกำหนดหรือวางเค้าโครงเรื่อง การประสานงานกองถ่ายกับสถานที่ถ่ายทำ ประชุมวางแผน การผลิตการเขียนสคริปต์ การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ถ่ายทำอุปกรณ์บันทึกเสียง ห้องบันทึกเสียง ห้องตัดต่อ กล้องวิดีโอถ่ายทำ อุปกรณ์ประกอบฉาก อุปกรณ์แสง การเตรียมตัวผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมรายการทีมงานทุกฝ่าย การเดินทาง อาหาร ที่พัก ฯลฯ หากจัดเตรียมในขั้นตอนนี้ได้ดี ก็จะส่งผลให้ขั้นตอนการผลิตทำได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. ขั้นตอนการผลิต (Production)

เป็นขั้นตอนการดำเนินการถ่ายทำตามเส้นเรื่องหรือบทตามสคริปต์ ทีมงานผู้ผลิต ได้แก่ ผู้กำกับ ช่างภาพ ช่างไฟ ช่างเทคนิคเสียง ช่างศิลป์ และทีมงานจะทำการบันทึกเทปโทรทัศน์ รวมทั้งการบันทึกเสียงตามที่กำหนดไว้ในสคริปต์ อาจมีการเดินทางไปถ่ายยังสถานที่ต่างๆ ทั้งในร่มและกลางแจ้ง มีการสัมภาษณ์จัดฉากสถานที่ภายนอกหรือในสตูดิโอ ขั้นตอนนี้จะมีการถ่ายแก้ไขหลายครั้งจนเป็นที่พอใจ (Take) นอกจากนี้อาจจำเป็นต้องเก็บภาพ เสียงบรรยากาศทั่วไป ภาพเฉพาะ มุมเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการขยายความ (Insert) เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นและเข้าใจรายละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปจะมีการประชุมเตรียมงาน และมอบหมายงานให้กับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน และนั่นคือการทำงานของทีมงาน

3. ขั้นตอนหลังการผลิต (Post Production)

เป็นขั้นตอนการตัดต่อเรียบเรียงภาพและเสียงเข้าไว้ด้วยกันตามสคริปต์หรือเนื้อหาของเรื่อง ขั้นตอนนี้จะมีการใส่กราฟิก ทำเทคนิคพิเศษภาพ การแต่งภาพ การย้อมสี การเชื่อมต่อภาพ/ฉาก อาจมีการบันทึกเสียงในห้องบันทึกเสียง ใส่เสียงพูดขานรับบรรยากาศต่างๆ เพิ่มเติมอื่นๆ อาจมีการนำดนตรีมาประกอบเรื่องราวเพื่อเพิ่มอารมณ์ในการรับชมยิ่งขึ้น ขั้นตอนนี้ส่วนใหญ่จะดำเนินการอยู่ในห้องตัดต่อ แต่มีข้อจำกัดหลายอย่างเช่น การเพิ่มเทคนิคพิเศษต่างๆ ซึ่งต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ระยะเวลาในขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของ

บทและการบันทึกภาพรวมถึงความยากง่ายและการใส่รายละเอียดต่างๆ เพิ่มเติมของงานในแต่ละ THEME เช่น 3 วัน 7 วัน หรือมากกว่า 15 วันขึ้นไป

4. ขั้นตอนการเผยแพร่ผลงาน (Distribution)

การที่จะเผยแพร่ผลงานหรือส่งมอบงานต่อผู้ชมรายการนั้นยังต้องมีการประเมินผลรายการเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเล็กๆ น้อยๆ ทั้งภาพและเสียงให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้ผลิตมือใหม่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควรก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ และนับว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเช่นกัน

ภาพกราฟิกและภาพวาดประกอบ

กิดานันท์ มลิทอง (2548: 145 – 146) กล่าวว่า ภาพนับเป็นสื่อการสอนที่สำคัญ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดนามธรรมสู่รูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำได้ดียิ่งขึ้น โดยมีการใช้ภาพเป็นสื่อการสอน ในครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2201 โดย คอมินิอุส (Comenius) ได้เห็นความสำคัญของภาพเพื่อใช้ภาพประกอบ การอธิบายคำสอน จึงได้แต่งบทเรียนประกอบภาพเล่มแรกชื่อ “The Orbis Pictus” เพื่อเป็นหนังสือสำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาละตินและวิทยาศาสตร์ โดยเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ พระเจ้า โลก อากาศ ดิน ไม้ มนุษย์ ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2498 ได้เกิดปรากฏการณ์ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งใหญ่ ซึ่งดำเนินมาถึงทุกวันนี้ คือ Saul Bass ได้แสดงผลงานของเขาในภาพยนตร์เรื่อง “มนุษย์มือทอง” (The man with the golden arm) ซึ่งจากผลงานนี้ทำให้ผู้คนมองเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของภาพวาดประกอบในภาพยนตร์ William Golden ได้รวมกลุ่มนักออกแบบชั้นนำ และดำเนินงานร่วมกับช่างเทคนิค ของสถานีโทรทัศน์ หลายแห่งเป็นผลสำเร็จที่ประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ.2499 หัวหน้าออกแบบกราฟิกแห่งสถานีโทรทัศน์ บี.บี.ซี Richard Levin ได้ให้ความสำคัญและวางรากฐานความเจริญด้านภาพวาดประกอบให้แก่สถานี ได้นำกลุ่มนักออกแบบภาพวาดประกอบรุ่นใหม่ มาเข้าร่วมทีมงาน บุคคลเหล่านี้ได้พัฒนางานภาพวาดประกอบให้มีความเจริญและก้าวหน้ามาจนถึงทุกวันนี้

คณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา (2539: 59) ว่ากราฟิก เป็นคำที่มีรากศัพท์ มาจากภาษากรีกว่า Graphikos หมายถึงการวาดภาพ ซึ่งหมายถึง ลาย เส้น ดังนั้น คำว่า วัสดุกราฟิก จึงหมายถึง วัสดุลายเส้น เป็นสื่อการสอนประเภทที่ได้จากการเขียนหรือวาด เพื่อแสดงข้อเท็จจริง หรือแนวคิด โดยอาศัย การผสมผสาน ของการใช้เส้น รูปภาพ สัญลักษณ์และ

ข้อความ ประกอบกันในการเรียนการสอน เพราะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ได้ สะดวกและรวดเร็ว โดยแยกเป็นประเภทดังนี้

1. แผนภูมิ (Chart)
2. แผนสถิติ (Graph)
3. แผนภาพ (Diagram)
4. ภาพโฆษณา (Poster)
5. การ์ตูน (Cartoon) และการ์ตูนเรื่อง (Comic)

สอดคล้องกับ ศักดา ประจักษ์ศิลปะ (2543: 100-101) ซึ่งได้แบ่งประเภทของวัสดุ กราฟิก ไว้ในหนังสือ Audio Visual Materials ดังนี้

1. แผนสถิติ (Graphs) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเลข ซึ่งเป็นตัวเลขที่เข้าใจยากหาก ทำเป็นแผนสถิติแล้วจะทำให้เข้าใจง่ายขึ้น
2. แผนภาพ (Diagram) จะมีลักษณะคล้ายแผนสถิติ หรือแผนภูมิจะแตกต่างกันที่ แผนภาพนั้นเป็นการจำลองจากของจริง โดยการย่อส่วนให้เล็กลงหรือขยายให้ใหญ่ขึ้น และอาจเป็น ภาพลายเส้นให้เข้าใจง่าย
3. แผนภูมิ (Chart) มีลักษณะคล้ายแผนสถิติ หรือแผนภาพหากมีขนาดใหญ่ต้อง นำมาพนักบนผ้าดิบหรือกระดาษแข็งก่อนนำไปใช้งาน
4. ภาพโฆษณา (Poster) ใช้เป็นสื่อเพื่อดึงดูดความสนใจ เช่น ภาพโฆษณาเชิญชวน นิทรรศการ การณรงค์ต่าง ๆ
5. การ์ตูน (Cartoon) เป็นภาพลายเส้นง่ายๆ สร้างความสนใจให้เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องใช้คำบรรยายมาก
6. การ์ตูนเรื่อง (Comic) เป็นภาพการ์ตูนที่แต่งเป็นเรื่องราวสั้นๆ แตกต่างกว่า การ์ตูนธรรมดา ที่การ์ตูนเรื่อง ประกอบด้วย ภาพหลายๆ ภาพ ต่อเนื่องกัน

การที่จะสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการแปลความหมาย และสร้างเรื่องราวเพื่อ ถ่ายทอดความคิดในการรู้ทางทัศนะนั้น ภาพที่จะใช้ประกอบการสอนไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย ภาพเขียน หรือภาพวาดลายเส้น ย่อมต้อง มีการพิจารณาถึงความเหมาะสม และถูกต้องตาม วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งการออกแบบภาพประกอบการสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. การจัดองค์ประกอบที่ดี มีการจัดตำแหน่งและวางทิศทางของเส้นต่างๆ เพื่อให้ภาพมีความสมดุล มีการให้แสง สี ที่ดี มีการวางจุดสนใจของภาพโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ตรงกลางภาพเสมอไป

2. สื่อความหมายได้ชัดเจน โดยต้องมีการจำกัด สิ่งที่น่าจะเป็นอะไรเพื่อผู้ดูจะได้ทราบถึงสิ่งที่ต้องการจะสื่อความหมายได้ถูกต้อง

3. มีสีสันที่เห็นได้จริงจาง สีที่ใช้ในภาพโดยทั่วไปควรเป็นสีที่ตรงกับความเป็นจริงและเป็นสีธรรมชาติ

4. มีความตัดกันและคมชัด ภาพที่มีการจัดองค์ประกอบดี มีการเน้นส่วนสำคัญอย่างเด่นชัด จะทำให้ภาพนั้นแลดูน่าสนใจมากกว่าภาพที่ไม่มีการเน้นของส่วนสำคัญ หรือมีความตัดกันซึ่งจะทำให้ภาพนั้นมองดู “แบน” และไม่น่าสนใจ (กิดานันท์ มลิทอง, 2548: 149)

จริยา เหนียนเฉลย (ม.ป.ป.: 55) ได้กล่าวถึงงานกราฟิกว่า สิ่งสำคัญคือ การออกแบบ (Design) ซึ่งการจะให้บรรลุ ถึงเป็นหมายของการออกแบบต้องอาศัย หลัก 4 ข้อ คือ

1. ประโยชน์ (Use) ประโยชน์ที่จะได้รับว่าสามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ ตรงจุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

2. คุณค่าทางเศรษฐกิจ (Economy) การดีไซน์ที่ดีต้องมีความมุ่งหมายในเชิงเศรษฐกิจ คือคุ้มค่างบราคาการผลิต และเวลาที่เสียไป

3. ความสวยงาม (Beauty) มีความดึงดูดความสนใจ ไม่ว่าจะในแง่ของรูปทรง การให้สีและการออกแบบ

4. ความเป็นเอกลักษณ์ (Individuality) เป็นหัวใจ ในการออกแบบทำให้เกิดรูปแบบเฉพาะคน

ซึ่งเราจะทำให้บรรลุถึงเป้าหมายของหลัก 4 ข้อข้างต้นได้ ก็ต้องอาศัยจาก

ก. ประสบการณ์ (Experiences)

ข. ทักษะ (Skill)

ค. ต้องมีความซาบซึ้งต่อกฎเกณฑ์ (Principles)

สอดคล้องกับ จารุวรรณ เฟ่งศิริ (2551: 40) ที่กล่าวว่าในพจนานุกรมภาษาอังกฤษได้ให้ความหมายของกราฟิกไว้ว่า หมายถึงการแสดงภาพสัญลักษณ์ ตัวอักษร ไดอะแกรม หรือการวาดภาพ เพื่อถ่ายทอดรายละเอียดของความคิดให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจได้

ความสำคัญของกราฟิก

ศักดา ประจักษ์ศิลป (2543: 103) ว่าวัสดุกราฟิกจัดได้ว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่ายิ่ง นอกจากวงการธุรกิจโฆษณาแล้ว ในวงการประชาสัมพันธ์ วัสดุกราฟิก สามารถอำนวยความสะดวกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ใช้ในการบรรยาย วัสดุกราฟิกจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่ผู้ชมและผู้ฟัง เช่นการบรรยาย โดยใช้วัสดุลายเส้น เป็นสิ่งช่วยสื่อความหมายโดยใช้แผ่นภาพแผ่นสถิติ
2. ใช้ในการจัดนิทรรศการหรือจัดกระดานนิเทศ วัสดุกราฟิกจะช่วยให้การจัดนิทรรศการสำเร็จสมความมุ่งหมาย
3. ใช้ในการทำวัสดุฉายแบบ ในการถ่ายทำเป็นสไลด์ฉาย แผ่นใส ฯลฯ เพื่อเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ในวงการโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ งานกราฟิกก็เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เช่น การทำไตเติล การจัดทำคำอธิบายประกอบเรื่องเป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2548: 150) ได้กล่าวถึงการออกแบบภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำตามวัตถุประสงค์แต่ละอย่าง ตามที่ตั้งใจย่อมมีการออกแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้น การออกแบบภาพเพื่อการเรียนการสอนจึงต้องมีการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เสียก่อนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตตพิสัย หรือ ทักษะพิสัย เพื่อให้มีเนื้อหา และรายละเอียดภายในภาพที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์นั้น

พุทธิพิสัย (Cognitive Domaim) เช่น การจดจำ การวิเคราะห์กฎเกณฑ์ความเข้าใจ และความคิดรวบยอด การออกแบบเนื้อหาต้องเน้นถึงความถูกต้องและให้โอกาสผู้เรียนในการฝึกหัดทางด้านจิตใจเพื่อการรับรู้ ต้องเน้นถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้เด่นชัด และมีการเรียงลำดับของความคิดหรือสิ่งของ ตลอดจนควรมีตัวอย่างที่เห็นชัด เพื่อให้เกิด ความคิดรวบยอดด้วย

จิตตพิสัย (Affective Domain) เช่น การสนใจ การพัฒนาเพื่อให้เห็นคุณค่า จึงต้องเป็นเนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ดังนั้นการดึงดูดของภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญสุด

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เช่นการแสดงออก การปฏิบัติ หรือการกระทำ ต้องเน้นถึงความชัดเจนในความหมายของภาพ และควรแสดงถึงการฝึกหัดในทักษะที่เกี่ยวข้องด้วย

จารุวรรณ เฟ่งศิริ (2551: 41) กล่าวว่า การฝึกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการถ่ายทอดความรู้ที่ซับซ้อน ให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้โดยง่ายและชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันนี้การเรียนการสอนไม่ได้มุ่งเน้นการเรียนจากครูผู้เป็นศูนย์กลางแห่งวิทยาการต่างๆ ภายในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ผู้เรียนสามารถศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่างๆ อย่างกว้างขวางภายนอกห้องเรียน ยกตัวอย่างเช่น การเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบหลักบนสื่อการสอน

ประกอบด้วย ภาพประกอบ ตัวหนังสือ สีและภาพเคลื่อนไหวต่างๆ ดังนั้นการฝึกจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อการสอน

จักรพงษ์ บุญโยม (2549: 9) กล่าวถึงคุณค่าของงานกราฟิกที่ดีจะทำให้เห็นถึงความคิดในการออกแบบเป็นเลิศ จะมีอิทธิพลโดยตรงที่โน้มน้าวผู้รับข้อมูลให้เกิดความสนใจ การยอมรับ ในขณะที่เดียวกันยังแสดงถึง

1. เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายให้เกิดการเข้าใจตรงกัน
2. สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายได้
3. ช่วยให้เกิดความน่าสนใจ ประทับใจ แก่ผู้พบเห็น
4. ช่วยให้เกิดการกระตุ้นทางความคิด และการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว
5. ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
6. ทำให้พบเห็นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางด้านการกระทำและความคิด

ความสำคัญของวิทยุโทรทัศน์

พูลศรี กนกวิจิตร และรัชชัย สันคติประภา (2527: 297) กล่าวว่า วิทยุโทรทัศน์เป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยและพิสดารมาก สามารถให้ทั้งภาพและเสียงเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันทันด่วน เปรียบเสมือนกับเรา “ย่อโลกทุกส่วนสดเข้าไปในบ้าน” ส่วน อนันต์ธนา อังกินันท์ และ เกื้อกูล คุปรัตน์ (2524: 59) กล่าวว่า โทรทัศน์เปรียบเสมือนวิทยุ หนังสือพิมพ์และภาพยนตร์รวมกัน คือได้ยินเสียงและส่งได้ไกลเหมือนวิทยุ ได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงเหมือนภาพยนตร์ และมีลักษณะในการเสนอทั้งภาพและข่าวเหมือนหนังสือพิมพ์ ส่วน วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2529: 260) กล่าวว่า วิทยุโทรทัศน์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ชมจนกลายเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันเสียแล้ว นอกจากนั้น จงจิต ศรีพรหม (2523: 125) กล่าวถึงวิทยุโทรทัศน์ว่า กลายเป็นสื่อบันเทิงที่เข้าไปถึงบ้าน ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อสื่อมวลชนอื่นๆ หลายๆ คนตัดสินใจไม่ออกนอกบ้านเพราะคอยชมรายการที่ตนรอคอย และพจน์ สะเพียรชัย (2534: 14) กล่าวถึงวิทยุโทรทัศน์ว่าเป็นตัวนำความรู้สู่ประชาชน โดยเฉพาะโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อผู้ชมสูงมาก รายการโทรทัศน์เพียงหนึ่งสัปดาห์ก็จะมีคุณค่าต่อการเรียนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเทียบเท่ากับการเรียนเป็นปีๆ ในระบบโรงเรียนและ สมควร กวียะ (2533: 101) กล่าวว่า การสื่อสารคือชีวิตหรือชีวิตก็คือการสื่อสาร การสื่อสารคือสังคมหรือสังคมก็คือการสื่อสาร

พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 18) ได้วิจัยพบว่า วิทยุโทรทัศน์มีบทบาทในการเปิดรับข่าวสารคือ ... ประชาชนจะเชื่อข่าวสารที่ได้จากวิทยุโทรทัศน์มากกว่าสื่อประเภทอื่น เนื่องจากลักษณะของสื่อประเภทนี้สามารถเห็นได้ทั้งภาพและฟังเสียง การปรับปรุงทางด้านการเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประเภทรายการที่เป็นประโยชน์ จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการนำภาพยนตร์มาเสนอทางวิทยุโทรทัศน์ จะช่วยให้ประชาชนเกิดความทันสมัย เกิดความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ การเข้าใจผู้อื่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง รัฐบาลยังใช้วิทยุโทรทัศน์ในการสร้างความเข้าใจ เสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม รวมทั้งทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาไปพร้อมๆ กันทั้งในเมืองและชนบท (ไพโรจน์ ศิริธนากุล และคณะ, 2528: 2) ในบรรดาสิ่งทั้งหลาย วิทยุโทรทัศน์เป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพมากกว่าสื่ออื่นๆ (โรจน์ คำพาที, 2520: 84)

สถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย เพิ่งกำเนิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2494 (จงจิต ศรีพรรณ, 2523: 127) และจนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่าวิทยุโทรทัศน์เพิ่มจำนวนและความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ

บทบาทวิทยุโทรทัศน์ที่มีต่องานส่งเสริมเกษตร

วิทยุโทรทัศน์ถึงแม้ว่าเป็นสื่อทางไกลประเภทที่มีประสิทธิภาพ ในการเผยแพร่ความรู้สู่มวลชนได้สูง ในบรรดาสื่อทางไกลที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันก็ตาม แต่ประชาชนก็ยังต้องประสบปัญหาของการนำสื่อประเภทนี้ไปใช้อีกหลายประการ เช่น เครื่องรับโทรทัศน์มีราคาแพง มวลชนเกษตรส่วนมากมีอำนาจการซื้อน้อย... กลุ่มที่เป็นเกษตรกรต้องประสบกับปัญหารายการทางวิชาการ หรือเป็นตัวเลขค่อนข้างมาก หรือมีภาษาต่างประเทศเจือปน ทำให้กลุ่มผู้รับฟังดังกล่าวตกอยู่ในสภาพไม่พร้อมที่จะติดตามรับรู้ เข้าใจ และจดจำได้ทันที ผลก็คือความรู้เหล่านั้นต้องผ่านไปอย่างน่าเสียดาย (ทำนอง สิงคาลวณิช, 2531: 391) จากนั้นกล่าวต่อไปอีกว่ากลุ่มเป้าหมายที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมากคือ เกษตรกร แต่รายการประเภทความรู้ทางการเกษตรมีน้อย ทั้งนี้เข้าใจว่าเป็นเพราะผู้จัดรายการขาดคุณสมบัติ และยังกล่าวถึงรัฐกับการนำสื่อทางไกลไปใช้ประโยชน์ว่า... แม้รัฐเองก็ยังมิได้ตระหนักถึงการที่จะนำสื่อทางไกลต่างๆ ไปช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในงานพัฒนาเกษตรเท่าใดนัก ขณะเดียวกันทรัพยากรสื่อทางไกลก็มีอยู่จำนวนมาก ความรู้ความสามารถของบุคลากรในวิชาการสาขานี้ก็มีจำนวนมาก จึงน่าพิจารณานำไปใช้ให้บังเกิดผล ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้คุ้มค่า จากนั้นยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า ...ประเด็นปัญหาของการบริหารงานวิทยุโทรทัศน์มาจากสถานภาพของแต่ละ

สถาน ซึ่งมีไม่เหมือนกัน ทำให้การประสานสัมพันธ์ทั้งในด้านการบริหารการผลิต การจัดรายการ ยังไม่มีหรือมีก็ยังไม่สนิทเพียงพอ ยกเว้นรายการที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้สถานีวิทยุ โทรทัศน์แต่ละแห่ง ไม่สามารถทำหน้าที่สื่อมวลชนเกษตรได้เหมาะสม จึงควรได้มีการแก้ไข ปรับปรุง...(ทำนอง สิงคาลวณิช, 2531: 403) สมจิต ชัยภักดี กล่าวถึงรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันว่า ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในเมือง ซึ่งได้สร้าง “ความต้องการเทียม” แก่คน ชนบทเป็นอย่างมาก ในขณะที่เกษตรกรให้ความสนใจกับข่าวสารความรู้จากโทรทัศน์มากขึ้น แต่ ปรากฏว่ารายการโทรทัศน์เพื่อการเกษตรยังมีน้อยอยู่ (สมจิต ชัยภักดี, 2530: 4) ส่วน จุฬารัตน์ เสรีเชษฐพงษ์ (2534: 10) กล่าวถึงความสำคัญของรายการข่าวเกษตรว่าเพราะสื่อโทรทัศน์มีราคา แพงมาก ชั่วโมงของรายการข่าว คิดเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วข่าวเกษตรมีไม่ถึง 1 เปอร์เซ็นต์ และ 1 เปอร์เซ็นต์นั้นเมื่อเทียบกับข่าวความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันหนึ่ง ๆ ... ข่าวเกษตร แทบจะไม่มีโอกาสออกอากาศเลย และณรงค์ สมพงษ์ (2533: 246) ชี้ถึงปัญหานี้ว่า สื่อมวลชน โทรทัศน์ในส่วนของการยังขาดข่าวสารข้อมูลและมีเวลาให้สำหรับรายการทางด้านเกษตรน้อย มาก การเพิ่มเวลาให้กับรายการเพื่อการเกษตรมากขึ้น โดยเฉพาะเวลาซึ่งมีผู้ฟังและผู้ชมรายการมาก (19.00 – 21.00 น.) และควรจัดให้มีการออกรายการทางด้านเกษตรเป็นประจำทุกสถานีและทุกช่อง ในรายการนี้ทางราชการควรจัดงบประมาณในการจัดรายการเพื่อการเกษตรให้แก่สถานีวิทยุและ โทรทัศน์อย่างพอเพียง

การแบ่งประเภทรายการวิทยุโทรทัศน์

พูลศรี กนกวิจิตร และรัชชัย สันคติประภา (2527: 310) กล่าวว่าสถานีและ รายการวิทยุโทรทัศน์นั้น สามารถแบ่งได้หลายประเภทด้วยกัน ทั้งนี้แล้วแต่ว่าจะยึดถืออะไรเป็น หลักเกณฑ์ เช่น การแบ่งประเภทของสถานีวิทยุโทรทัศน์ตามวัตถุประสงค์ของสถานี ซึ่งตรงกับ เดช ยะมงคล (2533: 17; อุดม รัตนอัมพร โสภณ, 2530: 20)) ซึ่งแบ่งรายการวิทยุโทรทัศน์ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

1. วิทยุโทรทัศน์เพื่อธุรกิจการค้า (commercial television หรือ CTV) สถานี – โทรทัศน์ประเภทนี้ จุดมุ่งหมายที่ผลิตรายการประเภทต่างๆ เพื่อสนองกิจการทางธุรกิจและโฆษณา การดำเนินงานของสถานีก็ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้จากการโฆษณา ฉะนั้นในการผลิตรายการจึงมุ่งด้าน บันเทิงเพื่อให้เข้าถึงผู้ชม

2. วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (educational television หรือ ETV) โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นสถานีโทรทัศน์ประเภทที่มุ่งให้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ แก่ผู้ชมทั่วไป เพื่อให้ประชาชนได้เพิ่มความรู้และประสบการณ์ในการที่จะนำเอาความรู้ดังกล่าวไปปรับปรุงชีวิตของเขาให้ดีขึ้น รายการที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนได้แก่รายการ ข่าวสารความรู้และรายการสารคดีต่าง ๆ เช่น การเกษตร กฎหมาย วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศ เป็นต้น นอกจากนั้นอาจจะเป็นรายการที่มีการจัดบทเรียนเฉพาะผู้ชมบางประเภทหรือบางอาชีพด้วย

3. วิทยุโทรทัศน์เพื่อการสอน (instructional television หรือ ITV) ลักษณะรายการ เป็นการเสนอบทเรียนเป็นรายวิชาสำหรับนักเรียน นักศึกษาโดยตรง การผลิตรายการมีจุดมุ่งหมาย เพื่อบุคคลเฉพาะกลุ่ม เป็นการจำลองชั้นเรียนโดยใช้โทรทัศน์เป็นสื่อ

ลักษณะของรายการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

พรพิมล ปิยะพันธ์ (2533: 20) กล่าวว่า ลักษณะของรายการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตรที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันมี

1. จัดทำเป็นรายการเกษตร ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์การผลิตทางการเกษตร และที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไป ซึ่งทางสถานีจัดไว้ให้เป็นบริการประจำตามที่ทำความตกลงกันไว้ล่วงหน้า หรือจัดเป็นรายการเฉพาะคราวในกรณีที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร หรือ อาจจะเป็นคำสั่งของผู้ควบคุมนโยบาย

2. จัดทำเป็นข่าวสารการเกษตร รวมไปกับข่าวทั่วไป ในเรื่องที่เกษตรกรควรได้ทราบ หรือเป็นการติดตามเหตุการณ์ในท้องถิ่นที่สำคัญๆ ซึ่งอาจจัดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์เอง หรือโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในลักษณะของรายงานเหตุการณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและเกษตรกร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสทราบทั่วกัน

3. จัดเป็นรายการสาธิต เนื่องจากผู้รับสามารถได้ยินทั้งเสียงและเห็นภาพ และการส่งเสริมการเกษตรโดยวิธีสาธิต เป็นวิธีนำความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรได้ดีที่สุด เช่น สาธิตการขยายพันธุ์พืชด้วยการตอนกิ่ง ทาบกิ่ง การใช้เครื่องมือทดสอบคุณภาพปุ๋ย ฯลฯ

นอกจากนั้นเป็นรายการเบ็ดเตล็ด เช่น ภาพข่าวการส่งเสริมการเกษตรสั้นๆ ประกาศเฉพาะกิจกรรมหรือการณรงค์

รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการเกษตร

นิพนธ์ สิมลา (2531: 37) กล่าวว่า รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการสอนหรือเพื่อการศึกษา นั้น มิได้หมายถึง ครูโทรทัศน์มาขึ้นบรรยายอยู่หน้ากล้องโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว อาจสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบอื่นๆ ก็ได้ เหมือนกับรายการโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ เช่น รายการละคร รายการข่าว รายการสัมภาษณ์ รายการทนายปัญหา รายการเพลง รายการแม่ก๊กจีน ฯลฯ ซึ่งกรรมการผลิตรายการ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้กำกับรายการ) จะต้องพิจารณาว่าจะถ่ายทอดเนื้อหาออกไปในรูปแบบใดจึงจะเป็นที่น่าสนใจต่อผู้ชม และเหมาะสมกับเนื้อหา

พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 19) ได้ให้ความหมายของคำ “รูปแบบ” ว่าหมายถึง วิธีการและลีลาการเสนอเนื้อหาสาระและสิ่งที่อยู่ในรายการโทรทัศน์จำแนกรูปแบบได้หลายวิธีตามประเภทของรายการซึ่งจะนำเสนอรูปแบบที่ใช้กันมาก 11 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบพูดคนเดียว หรือพูดเดี่ยว (monologue) เป็นรายการที่มีผู้ปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมคนเดียว ส่วนมากมีภาพประกอบ
2. รูปแบบการสนทนา (dialogue) มีการพูดคุยกัน 2 คน โดยมีผู้ถามและผู้สนทนา แสดงความคิดเห็นประเด็นที่น่าสนใจทั้งคู่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้
3. รูปแบบอภิปราย (discussion) เป็นรูปแบบที่มีผู้ดำเนินการอภิปรายหนึ่งคน ป้อนประเด็นหรือคำถามให้ผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 4 คน โดยอภิปรายแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองในประเด็นต่างๆ
4. รูปแบบสัมภาษณ์ (interview) เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าให้ฟัง
5. รูปแบบเกมส์ หรือตอบปัญหา (quiz program) เป็นรายการที่จัดให้มีการแข่งขันระหว่าง 2 กลุ่ม มารวมเล่นเกมหรือตอบปัญหา ฝ่ายชนะก็จะได้รับรางวัลและฝ่ายแพ้จะได้รางวัลปลอบใจ
6. รูปแบบสารคดี (documentary program) เป็นรูปแบบที่เสนอเนื้อหาสาระด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการ โดยไม่มีผู้ดำเนินรายการ
7. รูปแบบสาระละคร (docu – drama) เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบละคร หรือการนำละครมาประกอบการที่เสนอสาระบางส่วนมิใช่เสนอเป็นละครทั้งรายการ
8. รูปแบบสาธิตและทดลอง (demonstration programme) เป็นรายการที่เสนอวิธีทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางที่จะนำไปทำจริง
9. รูปแบบเพลงและดนตรี

10. รูปแบบนิตยสาร (magazine program) คือรายการที่เสนอหลายประเด็น หลายรูปแบบ ในรายการเดียวโดยใส่ไว้เป็นชุดๆ

11. รูปแบบถ่ายทอดสด (live program) เป็นการถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยมีผู้บรรยายเหตุการณ์ก่อนหลังและเชื้อเหตุการณ์ให้ผู้ชมทราบ

นอกจากนั้น คณะนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (2528: 9-16) ได้จำแนกข้างต้น แต่มีบางประการที่เพิ่มเติมได้แก่

1. รูปแบบรายการ (drama) เป็นรายการที่เสนอเรื่องราวต่างๆ ด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร ใช้ได้ทั้งรายการบันเทิง และรายการเพื่อการศึกษา
2. รูปแบบรายการข่าว เป็นรายการที่เสนอรายงานเหตุการณ์ที่สำคัญ ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน ข่าวเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนทันโลกอยู่เสมอ รายการข่าวจึงจัดได้ว่า เป็นรายการให้การศึกษาต่อผู้ชมด้วย
3. รูปแบบรายการสเปซปีเบิร์ดเคย์ สถานการณ์จำลอง คือรายการที่ได้สร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกรณีตัวอย่างในทางการศึกษา
4. รูปแบบสเปซปีเบิร์ดเคย์ รายการสอนแบบจุลภาค เป็นการสอนในสถานการณ์แบบย่อส่วนในห้องเรียนแบบง่ายๆ ที่สามารถควบคุมได้ทุกระบวนการ
5. รูปแบบการสอนโดยตรง (direct teacher program) เป็นรายการที่เสนอการเรียนการสอนของครูในแต่ละเนื้อหาวิชา โดยมีผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายของรายการ
6. รูปแบบรายการบทความ (straight talk) มีลักษณะค่อนข้างเป็นนามธรรม ไม่นิยมจัดเป็นบทความยาวๆ แต่จัดเป็นรายการสั้นๆ บางทีก็แทรกในรายการอื่นๆ
7. รูปแบบรายการโต้วาที (debate) เป็นการนำการพูดแบบโต้วาทีมาเสนอในทางโทรทัศน์ ควรเลือกญาติที่มีประโยชน์และน่าสนใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การรับรู้ทางการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ และการเป็นเจ้าของวิทยุโทรทัศน์ของเกษตรกร

พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 13) พบว่า เกษตรกรผู้นำร้อยละ 91.8 มีเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์เป็นของตนเอง เกษตรกรผู้นำส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.7) จึงมีพฤติกรรมการรับรู้ทางการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ที่บ้านของตนเองมากกว่าที่อื่น เดช ยะมงคล (2533: 40) พบว่า จากการสอบถามถึงสื่อมวลชนที่ให้ความรู้ทางการเกษตรในปัจจุบัน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 ได้รับความรู้จากโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบต่อไปอีกว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) เคยชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันสื่อประเภทโทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทมาก ในการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร และเกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง จึงสามารถติดตามรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรได้ทุกวัน อวยชัย ประภัสสร (2532: 43) พบว่า ในรอบ 1 ปีก่อนเก็บข้อมูล เกษตรกรในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เกินกว่าครึ่งดูรายการโทรทัศน์เป็นประจำ งามพิศ ธรรมทัศน์ (2532: 53) ศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนของสมาชิกสหกรณ์โคนม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วง 1 เดือน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 90.6 เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์ และพรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 21) ได้ศึกษาพบว่า เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ชมรายการวิทยุโทรทัศน์ร้อยละ 73.63 พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527) ศึกษาพบว่า ร้อยละ 100 เคยเปิดรับภาพยนตร์ หมายถึง ชอบชมภาพยนตร์ ร้อยละ 51.28 เคยเปิดรับวิทยุโทรทัศน์ และร้อยละ 48.72 เปิดรับหนังสือพิมพ์ การที่เกษตรกร ร้อยละ 48.72 ไม่เคยเปิดรับวิทยุโทรทัศน์เลยนั้น เนื่องจากสาเหตุที่เกษตรกรไม่มีเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ในครอบครอง มีเพียง 1 เครื่องที่ร้านกาแฟ และ พิเศษฐ์ อินทรภูมิ (2533: 67) วิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 360 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.91 ได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์อยู่เป็นประจำอย่างไรก็ดี ผู้ให้ข้อมูลถึงร้อยละ 13.1 รายงานว่า ไม่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์เลย

พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 318) ศึกษาพบว่า ร้อยละ 93.02 มีเครื่องรับวิทยุในครอบครองของตน ร้อยละ 70.93 เคยอ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 10.47 มีเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ในครัวเรือนของตน นับว่า เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับสื่อมวลชนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทวดี ใน พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2531: 318) ซึ่งการศึกษาพบว่า ร้อยละ 100 เป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ร้อยละ 45.67 ซื่อ

หนังสือพิมพ์มาอ่าน ร้อยละ 16.00 ซัณนิตยสารมาอ่าน และร้อยละ 0.67 (1 คน) ตอบว่าเป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2527: 30-31) พบว่า เมื่อจำแนกประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่รายงานว่ารับชมโทรทัศน์เป็นประจำตามหมวดอาชีพที่วราชอาณาจักร บุคคลที่มีอาชีพเป็นเกษตรกร ชาวประมง ผู้ล่าสัตว์ และผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกัน รับชมโทรทัศน์มากที่สุดคือ 9,487,200 คน หรือประมาณร้อยละ 59.5 ของผู้รับชมโทรทัศน์ทั้งหมด หมวดอาชีพที่รายงานการรับชมโทรทัศน์อัตราต่ำสุด ในขณะที่มีจำนวนผู้รับชมมากที่สุดถึง 9,487,200 คน คือหมวดอาชีพเป็นเกษตรกร ชาวประมง ผู้ล่าสัตว์ และผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกัน โดยมีอัตราการรับชม 52.4

2. ความถี่ในการรับชมรายการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ พิเชษฐ์ อินทรภูมิ (2533: 67) พบว่าร้อยละ 44.1 ได้รับข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ 21 - 30 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 24.4 ระบุว่าได้รับข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ 1 - 10 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 18.3 ระบุว่าได้รับข่าวสารเกษตรจากโทรทัศน์ 11 - 20 ครั้งต่อเดือน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น (ร้อยละ 0.3) ระบุว่าได้รับข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์มากกว่า 30 ครั้งต่อเดือน

สำหรับจำนวนครั้งเฉลี่ยของการรับข่าวสารเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ของผู้ให้ข้อมูล กลุ่มในเมืองมีเพียง 18.09 ครั้งต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มนอกเมือง ที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 20.07 ครั้งต่อเดือน

พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 317) พบว่า ความถี่ในการเปิดรับวิทยุโทรทัศน์นั้น เกษตรกรร้อยละ 11.11 ตอบว่าชมวิทยุโทรทัศน์เพียงสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 10.26 ตอบว่า ชมวิทยุโทรทัศน์เดือนละ 2-3 ครั้ง ร้อยละ 9.40 ตอบว่า ชมวิทยุโทรทัศน์เดือนละครั้ง และร้อยละ 7.69 ตอบว่า ชมวิทยุโทรทัศน์ 2-3 วันต่อครั้ง

และพรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 21) ศึกษาพบว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ชมรายการวิทยุโทรทัศน์สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง วิทยุโทรทัศน์เริ่มมีบทบาทเกือบเท่าวิทยุกระจายเสียงคือ 28.65 ชั่วโมงต่อเดือน เมื่อเทียบกับวิทยุกระจายเสียงที่มี 31.74 ชั่วโมงต่อเดือน

3. ประเภทของรายการ ที่ชมวิทยุโทรทัศน์สนใจ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ ใน พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 317) พบว่าร้อยละ 7.66 ของผู้ชมทั่วไปสนใจรายการเกษตร ส่วนธวัชชัย สันคติประภา (2531: 317) ศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 25.6 ชมรายการประเภทข่าว อีกร้อยละ 25.6 ชมรายการประเภทบันเทิง สุภัควดี (ม.ป.ป. อ้างใน พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 318) ศึกษาพบว่า ไม่มีเกษตรกรผู้ใดตอบว่าเลือกวิทยุโทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวสารการเกษตรเป็นอันดับแรก แต่ร้อยละ 3.33 ตอบว่าเลือกวิทยุโทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวสารการเกษตรเป็นอันดับ 2 กัลยารัตน์ (ม.ป.ป. อ้างใน พูลศรี กนกวิจิตร

และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 318) พบว่ารายการที่เกษตรกรตอบว่ามีความนิยมเป็นอันดับแรก นั้น ร้อยละ 36.05 ตอบว่ารายการบันเทิง ร้อยละ 19.76 ตอบว่ารายการข่าว ส่วนรายการที่เกษตรกรตอบว่ามีความนิยมเป็นอันดับที่ 2 ร้อยละ 19.76 ตอบว่ารายการบันเทิง ร้อยละ 8.14 ตอบว่ารายการความรู้ทางการเกษตร และร้อยละ 5.81 ตอบว่ารายการข่าว พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 60) พบว่า เกษตรกรผู้นำจำนวน 113 คน (ร้อยละ 51.36) ชอบชมรายการสารคดีมากที่สุด รองลงมา 67 คน (ร้อยละ 30.45) ชอบรายการตอบปัญหาทางการเกษตร ส่วนที่เหลือชอบรายการแบบอื่น

4. เวลาและระยะเวลาในการรับชมวิทยุโทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติใน

พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 317) ศึกษาพบว่า ปริมาณการรับชมวิทยุโทรทัศน์ใน 1 สัปดาห์ ร้อยละ 32.44 ตอบว่าชมสัปดาห์ละ 7 วัน ร้อยละ 24.96 ตอบว่าชมน้อยกว่า 1 วัน ร้อยละ 16.89 ตอบว่าชมสัปดาห์ละ 1 วัน ส่วนที่เหลือตอบว่าชมสัปดาห์ละ 2-6 วัน ปริมาณการรับชมใน 1 วันเฉลี่ย 1 ชั่วโมง 40 นาที พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 61) พบว่า เกษตรกรผู้นำ ร้อยละ 54.4 ชอบรายการวิทยุที่มีความยาวของการนำเสนอในช่วง 30 นาที รองลงมา ร้อยละ 30.1 ชอบช่วงรายการของที่มีความยาวของการนำเสนอ 15 นาที รายการวิทยุโทรทัศน์ในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2531 – 2532) โดยเฉพาะข่าวเกษตรกร (ช่อง 7) เป็นรายการที่เกษตรกรผู้นำชมมากที่สุด มีช่วงนำเสนอประมาณ 3- 10 นาทีเท่านั้น สำนักสถิติแห่งชาติ (2527: 34) รายงานว่า ช่วงเวลาที่ครัวเรือนรับชมโทรทัศน์สูงสุดทั่วราชอาณาจักรในรอบสัปดาห์ คือ ช่วงเวลา 20.00-22.00 น. ประมาณร้อยละ 94 ของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ รับชมในช่วงเวลาดังกล่าว รองลงมาคือช่วงเวลา 9.00 - 12.00 น. ของวันเสาร์- อาทิตย์ ร้อยละ 77.0 ส่วนวันธรรมดาเป็นช่วง 22.00 – 23.00 น. มีครัวเรือนร้อยละ 69.6 เปิดเครื่องรับชม คล้ายกับ กัญญารัตน์ ใน พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2531: 319) พบว่าเวลาที่เกษตรกรชอบดูโทรทัศน์คือในภาคค่ำ ระหว่างเวลา 19.00 – 21.00 น. เกษตรกร จะชมรายการวิทยุโทรทัศน์ติดต่อกันประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง เฉลี่ยแล้วประมาณ 1.86 ชั่วโมงต่อวัน

5. ปัญหาในการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ของเกษตรกร พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533: 62) พบว่า เกษตรกรผู้นำร้อยละ 61.14 จำรายละเอียดของเนื้อหาไม่ได้ รองลงมาร้อยละ 24.87 รายงานว่าไม่มีปัญหาในการรับรู้ กัลยารัตน์ ใน พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติประภา (2527: 319) พบว่าปัญหาในการรับรู้ของเกษตรกร คือไม่เข้าใจรายการเกษตรที่ผู้จัดอธิบาย จึงไม่สามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้

ภาคสรุป

จากการตรวจเอกสาร ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และ ผลงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ สามารถสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ว่า

สื่อมีบทบาทและความสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารทางด้านการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีและแนวคิดใหม่ทางด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อมาเป็นองค์ประกอบ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงาน ซึ่งสื่อแต่ละประเภทนั้น คุณสมบัติและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งและละเอียดอ่อน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนที่จะนำเอาสื่อชนิดนั้นๆ ไปใช้ให้ตรงกับความต้องการของผู้รับสื่อปลายทาง ให้เกิดประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

หากพิจารณาจากประเด็นต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าในงานส่งเสริมการเกษตรหรือการเผยแพร่สื่อต่าง ๆ นั้น โดยเฉพาะสื่อทางด้านวิทยุโทรทัศน์ทางด้านการเกษตร ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสมต่อเกษตรกรที่อยู่ในชนบทให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสื่อมีความสำคัญต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อด้านการเกษตรที่ดูเหมือนจะมีบทบาทต่อบุคคลส่วนใหญ่ของประเทศก็ว่าได้ ปัจจุบันสื่อกำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากและมีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางการถ่ายทอดแนวความคิด ที่นำไปสู่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่การวิจัยและเกษตรกรนอกพื้นที่การวิจัย ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองและช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามสื่อวิทยุโทรทัศน์ก็ยังคงอาศัยความรู้ ความสามารถ เทคนิคและวิธีการในการใช้สื่อที่เหมาะสมในการถ่ายทอดให้เกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรที่อยู่ในชนบท ที่มีคุณลักษณะความหลากหลาย เช่น วัย ระดับการศึกษา จะเป็นข้อจำกัดของการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นด้วยเหตุนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงความต้องการในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดดังนี้

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

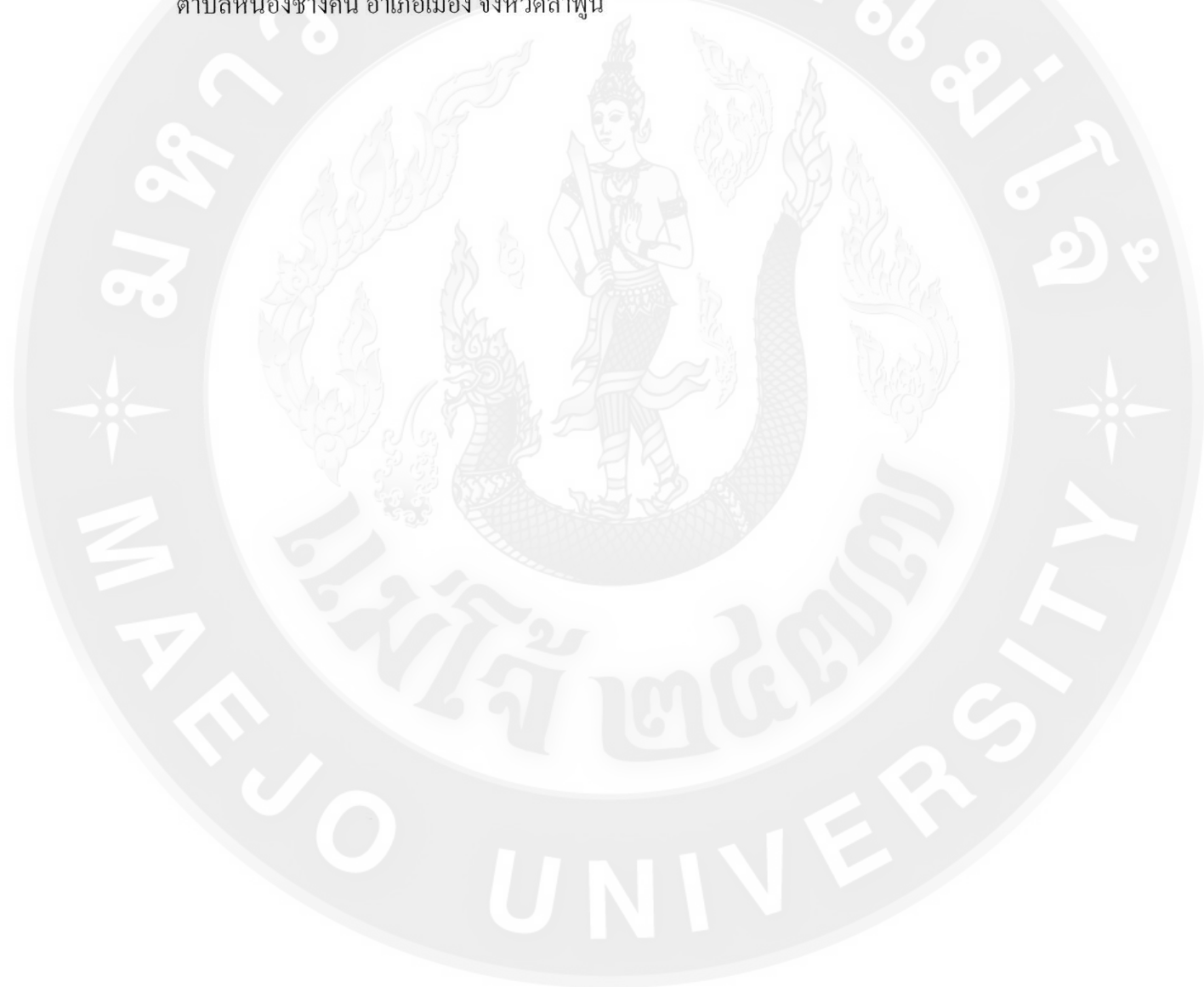
การวิจัยเรื่อง ความต้องการและปัญหาของเกษตรกรในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างกิน อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดในการตั้งสมมติฐานจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการและปัญหาของเกษตรกรในการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้มีการกำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการดำเนินการวิจัยในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านหัวฝาย หมู่ที่ 2 บ้านตลาดหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 3 บ้านหัวฝาย-ศรีทรายมูล หมู่ที่ 4 บ้านหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำโค้ง หมู่ที่ 6 บ้านริมเมือง จำนวน 217 ราย โดยสุ่มตัวอย่างจากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 473 ราย เหตุผลสำหรับเลือกสถานที่ดำเนินการวิจัย ในพื้นที่ ตำบลหนองช้างค้ำ เพราะมีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ลำเหมืองชลประทาน พื้นดินเป็นดินปนทราย เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืช ผัก และผลไม้ทุกชนิด โดยเฉพาะ ลำไย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านหัวฝาย หมู่ที่ 2 บ้านตลาดหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 3 บ้านหัวฝาย-ศรีทรายมูล หมู่ที่ 4 บ้านหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำโค้ง หมู่ที่ 6 บ้านริมเมือง จำนวน 217 ราย โดยสุ่มตัวอย่างจากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 473 ราย เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลจะทำการศึกษาจากเกษตรกรผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงได้กำหนดให้มีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของเกษตรกร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคำนวณเพื่อหาขนาดของกลุ่มประชากรตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด 473 ราย จากสูตรของ Yamane (1973: 725) อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2535: 68) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ค่าคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าสูตรได้

$$N = 473$$

$$e = 0.05$$

$$n = \frac{473}{1 + 473(0.05)^2}$$

$$= \frac{473}{2.18}$$

$$= 217 \text{ ราย}$$

จากการคำนวณหาสัดส่วนขนาดตัวอย่างของประชากร ทั้งหมด 217 ราย จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มประชากรดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครอบครัวเกษตรกร (ครอบครัว)	จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว)
หมู่ที่ 1 บ้านหัวฝาย	82	39
หมู่ที่ 2 บ้านตลาดหนองช้างค้ำ	70	34
หมู่ที่ 3 บ้านหัวฝาย-ศรีทรายมูล	50	24
หมู่ที่ 4 บ้านหนองช้างค้ำ	98	45
หมู่ที่ 5 บ้านน้ำโค้ง	90	43
หมู่ที่ 6 บ้านริมเมือง	83	32
รวม	473	217

ขั้นที่ 2 คำนวณกลุ่มตัวอย่าง จากเกษตรกรในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูนจำนวนทั้งหมด 6 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านหัวฝาย หมู่ที่ 2 บ้านตลาดหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 3 บ้านหัวฝาย-ศรีทรายมูล หมู่ที่ 4 บ้านหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำโค้ง หมู่ที่ 6 บ้านริมเมือง จำนวน 217 ราย โดยการใช้วิธีสุ่มจากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 473 ราย โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแต่ละตำบลเนื่องจากประชากรในแต่ละตำบลมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงจำเป็นต้องหาสัดส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นสัดส่วนกับประชากรทั้งหมดตามสมการ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2548: 19) ดังนี้

$$n_i = \frac{N_i n}{N}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N_i = ขนาดของประชากรแต่ละกลุ่ม

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

n_i = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาความต้องการและปัญหาของการเกษตรกรในการรับรู้ข่าวสารการเกษตร จากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในครั้งนี้ได้กำหนดใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (open-ended questions) และคำถามปลายปิด (close-ended questions) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นการเก็บรวบรวมรายละเอียดพื้นฐานของตัวอย่างทั้งปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม โดยใช้ทั้งคำถามปลายปิด (close-ended questions) และคำถามปลายเปิด (open-ended questions)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการรับรู้ข่าวสารทางด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรในการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในครั้งนี้ได้กำหนดใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (open-ended questions)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน 217 ราย โดยทำการติดต่อประสานงานกับเกษตรกร
2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและอาจทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เมื่อข้อมูลที่เก็บได้ไม่ครบถ้วน เมื่อตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อแปลผล สรุปผลการวิจัย และรายงานผลการวิจัยต่อไป

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าและจากแนวทางในการตรวจสอบเอกสาร จากนั้นนำไปทดสอบความเที่ยง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์เสนอประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิชาการ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity) มากขึ้น และนำไปทดสอบความเชื่อมั่น

การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปทดสอบกับเกษตรกร ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล จำนวน 20 ราย หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) ตามแบบของ Cranach (บุญชม ศรีสะอาด, 2535:96)

ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	=	จำนวนข้อของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ
	$\sum s_i^2$	=	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s_x^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นด้านการวัดระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรได้เท่ากับ 0.739 และระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรได้เท่ากับ 0.766 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ความน่าเชื่อถือมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง จึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และแจกแจงความถี่ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (statistical package for the social science: SPSS for windows) เพื่อทำการแจกแจงข้อมูลที่ได้ในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาความต้องการและปัญหาของการเกษตรกรในการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการแจกแจงความถี่และจัดลำดับของข้อมูลพื้นฐาน

2. วิเคราะห์ระดับความต้องการและการรับรู้ข่าวสารการเกษตรของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูล โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และคำนวณค่าน้ำหนักเฉลี่ยโดยกำหนดให้ผู้ตอบสัมภาษณ์เลือกคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงกับตนตามที่เป็นจริง โดยเลือกคำตอบตามแบบสัมภาษณ์ว่าความต้องการและการรับรู้ข่าวสาร “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” “น้อยที่สุด” ต่อข้อความต่างกัน และได้กำหนด

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามความคิดของ Likert Scale มีจำนวน 5 ระดับ ดังนี้

ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารมากที่สุด	เท่ากับ	5
ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารมาก	เท่ากับ	4
ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารปานกลาง	เท่ากับ	3
ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารน้อย	เท่ากับ	2
ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารน้อยที่สุด	เท่ากับ	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ตามความเป็นจริงมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.68-5.00
ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.34-3.67
ความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.00-2.33

3. วิเคราะห์ความต้องการและการรับรู้ข่าวสารการเกษตรของเกษตรกร โดยใช้สถิติ Chi-square ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกร จากโทรศัพท์ของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ผลการวิจัยเรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรศัพท์ของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคมของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกร

จากรายการโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรับข่าวสารทางด้านการเกษตรจากโทรศัพท์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคมของเกษตรกร

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.3 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 32.7 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสังคมชนบทส่วนใหญ่ถือว่าเพศชายเป็นหัวหน้าครอบครัว มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบครอบครัว โดยเฉพาะการตัดสินใจเรื่องภายในครอบครัวและเป็นตัวแทนของสมาชิกในครอบครัว และส่วนใหญ่เพศหญิงจะมีหน้าที่เป็นแม่บ้านและรับผลผลิตทางการเกษตรไปค้าขายที่ตลาด (ตาราง 2)

อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 51 – 60 รองลงมาคือ ช่วงอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.3 ช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ร้อยละ 25.8 และ ช่วงอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ร้อยละ 11.1

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลมีอายุต่ำสุดเพียง 29 ปีและสูงสุด 75 ปี มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 54.45 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคนหรือวัยทำงาน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบครอบครัว ส่วนกลุ่มช่วงวัยรุ่นซึ่งไม่นิยมอาชีพเกษตรกรรมและหันไปยึดอาชีพอื่น (ตาราง 2)

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา ขึ้นบังคับ ร้อยละ 62.2 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 17.5 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ร้อยละ 6.9 ระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. ร้อยละ 6.5 ระดับปริญญาตรีหรือชั้นสูงกว่า ร้อยละ 5.1 และไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 1.8

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาในอดีตเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อและในสังคมการเกษตรทุกคนถือว่า อาชีพนั้นสำคัญต่อการมีกินมีใช้ จึงไม่ใส่ใจกับการศึกษามากนัก ซึ่งเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ก็ออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัวและในชนบทเกษตรนั้นมักห่างไกลความเจริญทำให้เกษตรกรในชนบทมีการศึกษต่ำ (ตาราง 2)

สถานภาพ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 68.7 รองลงมาคือ หม้าย ร้อยละ 19.8 โสด ร้อยละ 6.0 แยกกันอยู่ ร้อยละ 3.2 และหย่าร้าง ร้อยละ 2.3 (ตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	146	67.3
หญิง	71	32.7
อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	24	11.1
41 – 50	56	25.8
51 – 60	80	36.9
มากกว่า 60 ขึ้นไป	57	26.3
$\bar{X} = 54.45$ $\min - \max = 29.00 - 75.00$ $SD = 10.297$		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	4	1.8
ประถมศึกษาชั้นบังคับ	135	62.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	38	17.5
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	15	6.9
อนุปริญญาหรือ ปวส.	14	6.5
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	11	5.1
สถานภาพ		
โสด	13	6.0
สมรส	149	68.7
หย่าร้าง	5	2.3
หม้าย	43	19.8
แยกกันอยู่	7	3.2

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้จากการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการเกษตรอยู่ที่ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 บาท/เดือน และ 4,001 – 5,000 บาท/เดือน ร้อยละ 35.9 และรองลงมาคือ มากกว่า 5,500 บาท/เดือน ขึ้นไป ร้อยละ 28.1 (ตาราง 3)

โดยเกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรต่ำสุดอยู่ที่ 1,000 บาท/เดือนและมีรายได้สูงสุดอยู่ที่ 20,000 บาท/เดือน และมีรายได้เฉลี่ย 5,414.286 บาท/เดือน

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตรเป็นหลัก เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมายาวนานสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีรายได้จากภาคการเกษตรนั้นเป็นเกษตรกรรายใหม่ที่เพิ่งเริ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรมและยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิตจึงทำให้ยังไม่มีรายได้

รายได้นอกภาคการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ที่ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500 บาท/เดือน ร้อยละ 43.8 รองลงมาคือ มากกว่า 2,000 บาท/เดือน ร้อยละ 35.0 และ 1,501 – 2,000 ร้อยละ 21.2 (ตาราง 3)

โดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตรต่ำสุดอยู่ที่ 1,000 บาท/เดือนและมีรายได้สูงสุดอยู่ที่ 10,000 บาท/เดือน และมีรายได้เฉลี่ย 2,288.018 บาท/เดือน

จากผลการศึกษาจะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรเนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรให้ผลผลิตได้ไม่แน่นอน ซึ่งเกิดจาก สภาพดิน ฟ้า อากาศ โรคและแมลงศัตรูพืช มีความแปรปรวนอยู่เสมอ จึงทำให้เกษตรกรต้องประกอบอาชีพอื่นด้วย เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

สภาพการถือครองที่ดิน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพการถือครองที่ดินเป็นแบบเป็นเจ้าของที่ดิน ร้อยละ 70.5 และมีสภาพการถือครองที่ดินเป็นแบบเช่า ร้อยละ 29.5 (ตาราง 3)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นคนพื้นที่ที่ได้รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษแบ่งให้ทำกิน สำหรับผู้ที่เช่าเพิ่มนั้นเป็นการเช่าจากญาติพี่น้องและบุคคลที่สนิทสนมกัน และเกษตรกรส่วนใหญ่

ที่มีที่ดินเป็นของตนเองมีพื้นที่ขนาดเล็กเพราะส่วนใหญ่มีฐานะยากจนจึงทำให้พื้นที่ของเกษตรกรเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก

พื้นที่ทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ ร้อยละ 56.7 และมากกว่า 5 ไร่ ขึ้นไป ร้อยละ 43.3 (ตาราง 3)

โดยเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 2 ไร่ และมีพื้นที่มากที่สุด 21 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 6.46 ไร่

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางด้านลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้จากการเกษตร (บาท/เดือน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000	78	35.9
4,001 – 5,500	78	35.9
มากกว่า 5,500 ขึ้นไป	61	28.1
$\bar{X} = 5,414.286$ min – max = 1,000 – 20,000 SD = 3,171.448		
รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/เดือน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500	95	43.8
1,501 – 2,000	46	21.2
มากกว่า 2,000 ขึ้นไป	76	35.0
$\bar{X} = 2,288.018$ min – max = 1,000 – 10,000 SD = 1,855.608		
สภาพการถือครองที่ดิน		
เป็นเจ้าของที่ดิน	153	70.5
เช่า	64	29.5
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	123	56.7
มากกว่า 5 ขึ้นไป	94	43.3
$\bar{X} = 6.46$ min – max = 2 – 21.00 SD = 4.009		

แหล่งเงินทุนทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุน ร้อยละ 59.9 และกู้เงิน ร้อยละ 40.1

โดยเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนทางการเกษตร คือ สหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 87.6 รองลงมาคือ ธ.ก.ส. ร้อยละ 71.9 และเงินออมในครอบครัว ร้อยละ 59.9

ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีการเก็บออมเงินที่ได้แต่ละเดือนและมีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้มีเงินทุนเหลือเก็บสำหรับทำการเกษตร ส่วนเกษตรกรที่มีความจำเป็นที่จะต้องกู้เงินเพื่อมาลงทุนส่วนมากตัดสินใจเลือก กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์และ ธ.ก.ส. เพราะเป็นสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิก ธ.ก.ส.และสหกรณ์กลุ่มออมทรัพย์มาก่อนแล้ว มีสำนักงานกระจายไปทั่วถึงท้องถิ่นต่างๆ และมีเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกไม่ค่อยยุ่งยาก (ตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางด้านลักษณะทางเศรษฐกิจ (แหล่งเงินทุน) ของเกษตรกร

(n = 217)		
แหล่งเงินทุนทางการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งเงินทุน		
กู้	87	40.1
ไม่ได้กู้	130	59.9
กู้จากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร	190	87.6
กู้จาก ธ.ก.ส.	156	71.9
เงินออมในครอบครัว	130	59.9

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ลักษณะทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ข้อมูลส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนร้อยละ 92.6 และไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 7.4

โดยเกษตรกรมีการเข้าร่วมกลุ่มลูกค้า ธกส. มากที่สุด ร้อยละ 62.2 รองลงมาคือกลุ่มสหกรณ์ ร้อยละ 22.6 กลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 10.1 กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 8.3 และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 6.5

แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตรอยู่เนื่องจากกลุ่มสถาบันทางการเกษตรเหล่านี้เป็นองค์กรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการลงทุน สนับสนุนการผลิต และการเป็นสมาชิกจะได้รับประโยชน์และความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนด้วย (ตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะทางสังคมของเกษตรกร

(n = 217)		
ลักษณะทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
เป็น	201	92.6
ไม่เป็น	16	7.4
กลุ่มเกษตรกร	18	8.3
กลุ่มลูกค้า ธกส.	135	62.2
กลุ่มสหกรณ์	49	22.6
กลุ่มออมทรัพย์	22	10.1
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	14	6.5

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสนใจรายการโทรทัศน์ของช่อง 3 มากที่สุด ร้อยละ 73.7 รองลงมาคือ ช่อง TPBS ร้อยละ 72.8 ช่อง 7 ร้อยละ 52.5 ช่อง 9 ร้อยละ 47.0 ช่อง NBT ร้อยละ 44.2 ช่อง 5 ร้อยละ 36.4 และน้อยที่สุดคือช่อง cable TV ร้อยละ 5.1

โดยเกษตรกรมีความนิยมรายการข่าวทางการเกษตรทางช่อง 3 มากที่สุด เนื่องจากมีรายการที่หลากหลาย และเป็นช่องที่สามารถรับสัญญาณได้ดีที่สุดและชัดที่สุด (ตาราง 6)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะทางสังคม (รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร)

(n = 217)

รายการโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
ช่อง 3	160	73.7
ช่อง 5	79	36.4
ช่อง 7	114	52.5
ช่อง 9	102	53.0
ช่อง NBT	96	44.2
ช่อง TPBS	158	72.8
ช่องเคเบิลทีวี	11	5.1

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีช่วงเวลาที่ติดตามข้อมูลข่าวสารได้สะดวกมากที่สุดคือ ช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. ($\bar{X}$ = 4.589)

ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารระดับปานกลาง คือ ช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. ($\bar{X}$ = 3.618) ช่วงเวลา 12.00 – 15.00 น. ($\bar{X}$ = 2.664) ช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. ($\bar{X}$ = 2.641)

และช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารในระดับน้อย คือ ช่วงเวลา 15.00 – 18.00 น. ($\bar{X}$ = 1.706) ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. ($\bar{X}$ = 1.705) ช่วงเวลา 00.00 – 03.00 น. ($\bar{X}$ = 1.327) ช่วงเวลา 21.00 – 24.00 น. ($\bar{X}$ = 1.304)

การที่เกษตรกรระบุว่าช่วงเวลาที่สุดคือช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. เพียงช่วงเวลาเดียว เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ยกเลิกการกลับจากการทำงานในไร่นาแล้ว และเป็นช่วงเวลาของครอบครัว เช่น ทำกับข้าว อาบน้ำ ฯลฯ และการพักผ่อนจึงสะดวกในการหาความรู้และชมรายการโทรทัศน์ (ตาราง 7)

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะทางสังคม (ช่วงเวลาที่เหมาะสมทางสถิติตามข่าวสารได้สะดวก)

(n = 217)

ช่วงเวลา	ระดับความสะดวก				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
00.00 – 03.00	-	-	-	71 (32.7)	146 (67.3)	1.3272	น้อย
03.00 – 06.00	-	-	13 (6.0)	127 (58.5)	77 (35.5)	1.7051	น้อย
06.00 – 09.00	64 (29.5)	28 (12.9)	103 (47.5)	22 (10.1)	-	3.6175	ปานกลาง
09.00 – 12.00	-	34 (15.7)	77 (35.5)	100 (46.1)	6 (2.8)	3.6175	ปานกลาง
12.00 – 15.00	-	-	164 ()	33 (15.2)	20 (9.2)	2.6406	ปานกลาง
15.00 – 18.00	-	-	26 (12.0)	101 (46.5)	90 (41.5)	2.6636	ปานกลาง
18.00 – 21.00	128 (59.0)	89 (41.0)	-	-	-	1.7051	มาก
21.00 – 24.00	-	-	-	66 (30.4)	151 (69.6)	1.3041	น้อย

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ด้านการปลูกและดูแลรักษาพืช

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการปลูกและดูแลรักษาพืชแล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) การให้น้ำ รับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) การให้ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 2.60) การพรวนดิน (ตาราง 8)

ด้านการขยายพันธุ์พืช

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.30) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการขยายพันธุ์พืชแล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.60)) การขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศ (ค่าเฉลี่ย 2.37) การขยายพันธุ์พืชด้วยการเพาะเมล็ด และรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.92) เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (ตาราง 8)

ด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.52)) ใช้วิธีธรรมชาติ (ปลูกพืชหลายชนิด) (ค่าเฉลี่ย 2.74) ใช้สารเคมีฉีดพ่นตามฉลากแนะนำ (ตาราง 8)

ด้านการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการเลี้ยงสัตว์แล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.90) การจัดการดูแล (การผสมพันธุ์, การรีดนม) รับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41) พันธุ์สัตว์ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.10) อาหารสัตว์ (ตาราง 8)

ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลื้อย

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลื้อยแล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) การคัดเลือกผสมพันธุ์สัตว์ให้มีความต้านทานโรค (ค่าเฉลี่ย 3.71) การป้องกันโรคทางอื่น และรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) การฉีดพ่นป้องกันโรคสัตว์ล่องหน้า (ตาราง 8)

ด้านการถนอม – รักษา – แปรรูปอาหาร

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.16) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการถนอม รักษา แปรรูปอาหารแล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) โดยทำให้แห้ง (ค่าเฉลี่ย 3.72) โดยใช้ความร้อน รับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.56) โดยใช้ความเย็น โดยการใช้รังสี และรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.30) โดยการหมักดอง (ดองเกลือ) (ค่าเฉลี่ย 2.13) โดยใช้สารเคมี (ตาราง 8)

ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่าง ๆ

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่าง ๆ ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.60) (ตาราง 8)

ด้านการใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนต์การเกษตร

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ด้าน การใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนต์การเกษตร ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.29) (ตาราง 8)

เกี่ยวกับเรื่องปฏี,ฮอร์โมนต่าง ๆ

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องปฏี,ฮอร์โมนต่าง ๆ แล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13) ปฏีชีวภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.69) ฮอร์โมนสัตว์ รับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) ปฏีอินทรีย์ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.88) ฮอร์โมนพืช (ค่าเฉลี่ย 1.77) ปฏีเคมี (ตาราง 8)

ด้านการตลาด

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการตลาดแล้วพบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07) การพัฒนากลยุทธ์และแผนการตลาด และรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61) การติดต่อเชื่อมโยงกับลูกค้า และการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองลูกค้า (ตาราง 8)

การจัดไร่นาสวนผสม

จากการศึกษาเกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ด้านการจัดไร่นาสวนผสม ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.64) (ตาราง 8)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

รายการ	ระดับการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. การปลูกและดูแลรักษาพืช					3.23	1.07	ปานกลาง
- การให้น้ำ	75(34.6)	52(24.0)	60(27.6)	11(5.1)	3.71	1.24	มาก
- การให้ปุ๋ย	46(21.2)	68(31.3)	53(24.4)	24(11.1)	2.60	1.27	ปานกลาง
- การพรวนดิน	28(12.9)	45(20.7)	35(16.1)	30(13.8)	2.60	1.47	ปานกลาง
2. การขยายพันธุ์พืช					2.30	0.79	น้อย
- การขยายพันธุ์พืชด้วยการเพาะเมล็ด	16(7.4)	14(6.5)	39(18.0)	113(52.1)	2.37	1.06	ปานกลาง
- การขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศ	28(12.9)	45(20.7)	35(16.1)	30(13.8)	2.60	1.47	ปานกลาง
- เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	17(7.8)	3(1.4)	24(11.1)	75(34.6)	1.92	1.15	น้อย
3. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช					3.13	0.94	ปานกลาง
- ใช้วิธีธรรมชาติ (ปลูกพืชหลายชนิด)	53(24.4)	71(32.7)	48(22.1)	25(11.5)	3.52	1.24	ปานกลาง
- ใช้สารเคมีฉีดพ่นตามฉลากแนะนำ	17(7.8)	50(23.0)	75(34.6)	10(4.6)	2.74	1.36	ปานกลาง
4. การเลี้ยงสัตว์					3.14	0.71	ปานกลาง
- พันธุ์สัตว์	44(20.3)	57(26.3)	76(35.0)	25(11.5)	3.41	1.14	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

(n = 217)

รายการ	ระดับการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
- อาหารสัตว์	23(10.6)	14(6.5)	18(8.3)	68(31.3)	94(43.3)	2.10	1.31 น้อย
- การจัดการดูแล (การผสมพันธุ์, การรีดนม)	96(44.2)	53(24.4)	36(16.6)	13(6.0)	19(8.8)	3.90	1.28 มาก
5. การป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลี้ยง						3.70	0.90 มาก
- การฉีดพ่นป้องกันโรคสัตว์ลี้ยงหน้า	38(17.5)	94(43.3)	60(27.6)	14(6.5)	11(5.1)	3.62	1.01 ปานกลาง
- การป้องกันโรคทางอื่น	81(37.3)	62(28.6)	33(15.2)	11(5.1)	30(13.8)	3.71	1.38 มาก
- การคัดเลือกผสมพันธุ์สัตว์ให้มีความต้านทานโรค	51(23.5)	98(45.2)	48(22.1)	11(5.1)	9(4.1)	3.79	1.09 มาก
6. การถนอม – รักษา – แปรรูปอาหาร						3.16	0.58 ปานกลาง
- โดยใช้ความร้อน	72(33.2)	64(29.5)	48(22.1)	14(6.5)	19(8.8)	3.72	1.24 มาก
- โดยใช้ความเย็น	42(19.4)	89(41.0)	42(19.4)	36(16.6)	8(3.7)	3.56	1.09 ปานกลาง
- โดยทำให้แห้ง	79(36.4)	63(29.0)	36(16.6)	7(3.2)	32(14.7)	3.70	1.38 มาก
- โดยการหมักดอง(ดองเกลือ)	18(8.3)	15(6.9)	46(21.2)	74(34.1)	64(29.5)	2.30	1.20 น้อย
- โดยใช้สารเคมี	8(3.7)	20(9.2)	29(13.4)	95(43.8)	65(30.0)	2.13	1.06 น้อย
- โดยการใช้รังสี	42(19.4)	89(41.0)	42(19.4)	36(16.6)	8(3.7)	3.56	1.10 ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

(n = 217)

รายการ	ระดับการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. กิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่างๆ	8(3.7)	51(23.5)	43(19.8)	75(34.6)	2.60	1.14	ปานกลาง
8. การใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนตการเกษตร	16(7.4)	9(4.1)	72(33.2)	44(20.3)	2.29	1.20	น้อย
9. เกี่ยวกับเรื่องปุ๋ย,ฮอร์โมนต่างๆ					2.96	0.56	ปานกลาง
- ปุ๋ยอินทรีย์	37(17.1)	58(26.7)	76(35.0)	29(13.4)	3.32	1.14	ปานกลาง
- ปุ๋ยเคมี	16(7.4)	6(2.8)	17(7.8)	51(23.5)	1.77	1.18	น้อย
- ปุ๋ยชีวภาพ	136(62.7)	27(12.4)	25(11.5)	5(2.3)	4.13	1.35	มาก
- ฮอร์โมนพืช	5(2.3)	13(6.0)	39(18.0)	54(24.9)	1.88	1.05	น้อย
- ฮอร์โมนสัตว์	78(35.9)	44(20.3)	61(28.1)	17(7.8)	3.69	1.25	มาก
10. การตลาด					3.10	0.89	ปานกลาง
- การติดต่อเชื่อมโยงกับลูกค้า	16(7.4)	35(16.1)	64(29.5)	53(24.4)	2.61	1.21	ปานกลาง
- การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองลูกค้า	16(7.4)	35(16.1)	64(29.5)	53(24.4)	2.61	1.21	ปานกลาง
- การพัฒนากลยุทธ์และแผนการตลาด	102(47.0)	67(30.9)	27(12.4)	4(1.8)	4.07	1.17	มาก
11. การจัดร้านสวนผสม	7(3.2)	42(19.4)	77(35.5)	48(22.1)	2.64	1.10	ปานกลาง
ระดับการรับรู้ข่าวสาร(รวมทั้งหมด)					2.01	0.29	น้อย

ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร

ด้านการปลูกและดูแลรักษาพืช

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการปลูกและดูแลรักษาพืชแล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.46) การให้น้ำ (ค่าเฉลี่ย 4.41) การให้นุ้ย และต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61) การพรวนดิน (ตาราง 9)

ด้านการขยายพันธุ์พืช

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการขยายพันธุ์พืชแล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.37) การขยายพันธุ์พืชด้วยการเพาะเมล็ด (ค่าเฉลี่ย 4.17) การขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศ และต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (ตาราง 9)

ด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) ใช้สารเคมีฉีดพ่นตามฉลากแนะนำ และเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50) ใช้วิธีธรรมชาติ (ปลูกพืชหลายชนิด (ตาราง 9)

ด้านการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.14) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการเลี้ยงสัตว์แล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.33) พันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 3.89 0) อาหารสัตว์ และต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.85) การจัดการดูแล(การผสมพันธุ์,การรีดนม) (ตาราง 9)

ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลี้ยง

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.63) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลี้ยงแล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) การฉีดพ่นป้องกันโรคสัตว์ล่วงหน้า (ค่าเฉลี่ย 4.13) การป้องกันโรคทางอื่น และต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.54) การคัดเลือกผสมพันธุ์สัตว์ให้มีความต้านทานโรค (ตาราง 9)

ด้านการถนอม รักษา แปรรูปอาหาร

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการถนอม รักษา แปรรูปอาหารแล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) โดยการหมักดอง(ดองเกลือ) (ค่าเฉลี่ย 3.69) โดยใช้สารเคมี ต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.66) โดยใช้ความเย็น และต้องการรับรู้ข่าวสารระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) โดยใช้ความร้อน (ค่าเฉลี่ย 2.08) โดยการใช้รังสี และ (ค่าเฉลี่ย 2.02) โดยทำให้แห้ง (ตาราง 9)

ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่าง ๆ

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่าง ๆ ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.07) (ตาราง 8)

ด้านการใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนต์การเกษตร

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ด้าน การใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนต์การเกษตรระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) (ตาราง 8)

เกี่ยวกับเรื่องปุ๋ย,ฮอร์โมนต่าง ๆ

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องปุ๋ย,ฮอร์โมนต่าง ๆ แล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.28) ฮอร์โมนสัตว์ ความต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41) ปุ๋ยอินทรีย์ และรับรู้ข่าวสารระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.98) ปุ๋ยชีวภาพ (ค่าเฉลี่ย 1.92) ฮอร์โมนพืช และ (ค่าเฉลี่ย 1.88) ปุ๋ยเคมี (ตาราง 9)

ด้านการตลาด

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการตลาดแล้วพบว่า เกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) การติดต่อเชื่อมโยงกับลูกค้า และต้องการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.52) การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองลูกค้า และ(ค่าเฉลี่ย 2.69)การพัฒนากลยุทธ์และแผนการตลาด (ตาราง 9)

การจัดไร่นาสวนผสม

จากการศึกษาเกษตรกรต้องการรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ด้านการจัดไร่นาสวนผสม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.39) (ตาราง 8)

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

รายการ	ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. การปลูกและดูแลรักษาพืช					3.82	0.75	มาก
- การให้น้ำ	173(79.7)	11(5.1)	8(3.7)	9(4.1)	4.46	1.21	มาก
- การให้ปุ๋ย	125(57.6)	64(29.5)	22(10.1)	4(1.8)	4.41	0.82	มาก
- การพรวนดิน	15(6.9)	34(15.7)	68(31.3)	51(23.5)	2.61	1.19	ปานกลาง
2. การขยายพันธุ์พืช					3.82	0.86	มาก
- การขยายพันธุ์พืชด้วยการเพาะเมล็ด	164(75.6)	11(5.1)	17(7.8)	9(4.1)	4.37	1.24	มาก
- การขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศ	106(48.8)	56(25.8)	43(19.8)	9(4.1)	4.17	0.98	มาก
- เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	26(12.0)	47(21.7)	65(30.0)	40(18.4)	2.91	1.26	ปานกลาง
3. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช					3.14	0.78	ปานกลาง
- ใช้วิธีธรรมชาติ (ปลูกพืชหลายชนิด)	7(3.2)	26(12.0)	73(33.6)	73(33.6)	2.50	1.02	ปานกลาง
- ใช้สารเคมีฉีดพ่นตามหลักคำแนะนำ	69(31.8)	76(35.0)	39(18.0)	21(9.7)	3.78	1.16	มาก
4. การเลี้ยงสัตว์					3.14	0.71	ปานกลาง
- พันธุ์สัตว์	151(69.6)	14(6.5)	32(14.7)	13(6.0)	4.33	1.13	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับความต้องการการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
- อาหารสัตว์	96(44.2)	53(24.4)	36(16.6)	13(6.0)	3.89	1.28	มาก
- การจัดกาดูแล (การผสมพันธุ์, การรีดนม)	28(12.9)	45(20.7)	57(26.3)	41(18.9)	2.85	1.32	ปานกลาง
5. การป้องกันกำจัดศัตรูสัตว์เลี้ยง					3.63	0.90	ปานกลาง
- การฉีดพ่นป้องกันโรคสัตว์ล่วงหน้า	143(65.9)	17(7.8)	34(15.7)	8(3.7)	4.22	1.24	มาก
- การป้องกันโรคทางอื่น	108(49.8)	53(24.4)	41(18.9)	6(2.8)	4.13	1.08	มาก
- การคัดเลือกผสมพันธุ์สัตว์ที่มีความต้านทานโรค	13(6.0)	39(18.0)	64(29.5)	37(17.1)	2.54	1.25	ปานกลาง
6. การถนอม – รักษา –แปรรูปอาหาร					2.91	0.61	ปานกลาง
- โดยใช้ความร้อน	20(9.2)	15(6.9)	44(20.3)	75(34.6)	2.33	1.22	น้อย
- โดยใช้ความเย็น	78(35.9)	67(30.9)	29(13.4)	6(2.8)	3.66	1.43	ปานกลาง
- โดยทำให้แห้ง	8(3.7)	14(6.5)	26(12.0)	95(43.8)	2.02	1.03	น้อย
- โดยการหมักดอง(ดองเกลือ)	75(34.6)	63(29.0)	38(17.5)	22(10.1)	3.71	1.28	มาก
- โดยใช้สารเคมี	47(21.7)	92(42.4)	49(22.6)	21(9.7)	3.69	1.03	มาก
- โดยการใช้รังสี	10(4.6)	11(5.1)	48(22.1)	65(30.0)	2.08	1.10	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. กิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่างๆ	31(14.3)	49(22.6)	69(31.8)	41(18.9)	3.07	1.22	ปานกลาง
8. การใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนตการเกษตร	65(30.0)	76(35.0)	55(25.3)	8(3.7)	3.79	1.10	มาก
9. เกี่ยวกับเรื่องปุ๋ย,ฮอร์โมนต่างๆ					2.96	0.56	ปานกลาง
- ปุ๋ยอินทรีย์	44(20.3)	57(26.3)	76(35.0)	25(11.5)	3.41	1.14	ปานกลาง
- ปุ๋ยเคมี	16(7.4)	8(3.7)	18(8.3)	68(31.3)	1.88	1.17	น้อย
- ปุ๋ยชีวภาพ	16(7.4)	19(8.8)	19(8.8)	54(24.9)	1.98	1.27	น้อย
- ฮอร์โมนพืช	17(7.8)	3(1.4)	24(11.1)	75(34.6)	1.92	1.15	น้อย
- ฮอร์โมนสัตว์	144(66.4)	26(12.0)	27(12.4)	4(1.8)	4.28	1.21	มาก
10. การตลาด					3.34	1.03	ปานกลาง
- การติดต่อเชื่อมโยงกับลูกค้า	80(36.9)	58(26.7)	55(25.3)	11(5.1)	3.83	1.16	มาก
- การสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองลูกค้า	53(24.4)	71(32.7)	48(22.1)	25(11.5)	3.52	1.24	ปานกลาง
- การพัฒนากลยุทธ์และแผนการตลาด	29(13.4)	47(21.7)	36(16.6)	36(16.6)	2.69	1.45	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร				$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. การจัดโปรแกรมผสม	157(72.4)	25(11.5)	12(5.5)	8(3.7)	4.39	1.19	มาก
ระดับการรับรู้ข่าวสารรวมทั้งหมด					2.28	0.58	น้อย

หมายเหตุ 1) ระดับความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารมาก มีค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00

2) ระดับความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67

3) ระดับความต้องการ/การรับรู้ข่าวสารน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33

4) ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ หมายถึง ร้อยละของแต่ละรายการ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารและความต้องการ ของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

จากผลการวิจัย โดยใช้เกณฑ์การวัดโดยหาค่าเฉลี่ยจากจำนวนข้อมูลทั้งหมดแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ได้ผลการศึกษาดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรเพศชายมีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 61.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.7 และเกษตรกรเพศหญิงมีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.4 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 30.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.9 (ตาราง 10)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า เพศของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่าระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ ($\text{sig} = 0.658$)

อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 5.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 5.1 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 เกษตรกรที่มีอายุ 41 – 50 มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 6.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 17.1 ระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.8 เกษตรกรที่มีอายุ 51 – 60 ปี มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 9.7 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 24.0 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 และเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสาร

มาก ร้อยละ 12.4 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 12.9 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.9 (ตาราง 10)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่าระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับอายุของเกษตรกร (sig = 0.000**)

เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความรู้ทางด้านการเกษตรที่ทันสมัย โดยศึกษาจากรายการโทรทัศน์ เพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่ง่ายต่อการรับรู้ เพราะอยู่ในวัยที่กำลังพัฒนาอาชีพของตนเอง

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นบังคับหรือต่ำกว่า มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 59.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 4.1 เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 3.2 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 32.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 (ตาราง 10)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา (sig = 0.02)

เนื่องจากเกษตรกรที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจและสามารถเลือกรับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถพิจารณาว่าสิ่งไหนเหมาะสมกับตัวเองได้ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

สถานภาพ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีสถานภาพโสด มีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 5.5 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 เกษตรกรที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 63.6 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 เกษตรกรที่มีสถานภาพหย่าร้าง มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 1.4 เกษตรกรที่มีสถานภาพหม้าย มีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 19.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 และเกษตรกรที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 1.8 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 (ตาราง 10)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า สถานภาพของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับสถานภาพ (sig = 0.000)**

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะส่วนบุคคล	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เพศ						
ชาย	5(2.3)	133(61.3)	8(3.7)	0.836	2	0.658
หญิง	3(1.4)	66(30.4)	2(0.9)			
อายุ (ปี)						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	5(2.3)	16(7.4)	3(1.4)	30.687	6	0.000**
41 – 50	1(0.5)	53(24.4)	2(0.9)			
51 – 60	2(0.9)	73(33.6)	5(2.3)			
มากกว่า 60 ขึ้นไป	-	57(26.3)	-			

ตาราง 10 (ต่อ)

(n = 217)

ลักษณะส่วนบุคคล	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	1(0.5)	129(59.4)	9(4.1)	12.210	2	0.020*
สูงกว่าประถมศึกษาขึ้นไป	7(3.2)	70(32.3)	1(0.5)			
สถานภาพ						
โสด	1(0.5)	12(5.5)	-	36.164	8	0.000**
สมรส	7(3.2)	138(63.6)	4(1.8)			
หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	-	3(1.4)	2(0.9)			
หม้าย	1(0.5)	42(19.4)	-			
แยกกันอยู่	1(0.5)	4(1.8)	2(0.9)			

หมายเหตุ

* ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้จากการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 บาท มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 32.3 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4 เกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตร 4,001 – 5,500 บาท/เดือน มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 33.2 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.3 และเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรมากกว่า 5,500 บาท/เดือนขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 26.3 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.9 (ตาราง 11)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาคการเกษตรกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า รายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ภาคการเกษตร (sig = 0.440)

รายได้นอกภาคการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500 บาท/เดือน มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 40.6 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.3 เกษตรกรที่มีรายได้ 1,501 – 2,000 บาท/เดือน มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 19.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4 และเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า 2,000 บาท/เดือน ขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 31.8 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.9 (ตาราง 11)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคการเกษตรกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า รายได้นอกภาคการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้นอกภาคการเกษตร (sig = 0.438)

สภาพการถือครองที่ดิน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลที่มีสภาพการถือครองที่ดินแบบเป็นเจ้าของ มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.4 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 65.9 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 และเกษตรกรที่มีสภาพการถือครองที่ดินแบบเช่า มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 25.8 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4 (ตาราง 11)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการถือครองที่ดินกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพการถือครองที่ดิน (sig = 0.113)

พื้นที่ทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 51.2 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 และเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 5 ไร่ขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.4 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 40.6 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4 (ตาราง 11)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ทำการเกษตรกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ทำการเกษตร (sig = 0.638)

แหล่งเงินทุนทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ไม่ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุนทางการเกษตร มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.4 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 55.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2

เกษตรกรที่กู้เงินจากแหล่งเงินทุนทางการเกษตร มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 9.2 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 25.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 39.2 (ตาราง 11)

เกษตรกรที่มีกู้เงินจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 และระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 12.0

เกษตรกรที่กู้เงินจาก ธ.ก.ส. มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 24.9 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งเงินทุนทางการเกษตรกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่าแหล่งเงินทุนทางการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับแหล่งเงินทุนทางการเกษตร (sig = 0.348)

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
รายได้จากการเกษตร (บาท/เดือน)				3.758	4	0.440
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000	5(2.3)	70(32.3)	3(1.4)			
4,001 – 5,500	1(0.5)	72(33.2)	5(2.3)			
มากกว่า 5,500 ขึ้นไป	2(0.9)	57(26.3)	2(0.9)			
รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/เดือน)				3.769	4	0.438
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500	2(0.9)	88(40.6)	5(2.3)			
1,501 – 2,000	1(0.5)	42(19.4)	3(1.4)			
มากกว่า 2,000 ขึ้นไป	5(2.3)	69(31.8)	2(0.9)			
สภาพการถือครองที่ดิน				4.368	2	0.113
เป็นเจ้าของที่ดิน	3(1.4)	143(65.9)	7(3.2)			
เช่า	5(2.3)	56(25.8)	3(1.4)			
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)				0.899	2	0.638
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	5(2.3)	111(51.2)	7(3.2)			
มากกว่า 5 ขึ้นไป	3(1.4)	83(40.6)	3(1.4)			
แหล่งเงินทุน				2.109	2	0.348
กู้	5(2.3)	79(36.4)	3(1.4)			
ไม่ได้กู้	3(1.4)	120(55.3)	7(3.2)			

ตาราง 11 (ต่อ)

(n = 217)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ผู้จากกลุ่มเกษตรกร						
ใช่	20 (9.2)	55 (25.3)	85(39.2)	1.096	2	0.578
ไม่ใช่	6 (2.8)	24 (11.1)	27(12.4)			
ผู้จากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร				1.492	2	0.474
ใช่	1(0.5)	26(12.0)	-			
ไม่ใช่	7(3.2)	173(79.7)	10(4.6)			
ผู้จาก ธกส.				2.008	2	0.366
ใช่	4(1.8)	54(24.9)	3(1.4)			
ไม่ใช่	4(1.8)	54(24.9)	3(1.4)			

ลักษณะทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 3.7 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 84.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 4.6 และเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มมีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 7.4 (ตาราง 12)

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 6.5

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 57.1 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.8

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 20.7 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.9

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 9.2 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 5.5 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเป็นสมาชิกกลุ่ม (sig = 0.458)

และผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่มเกษตรกร) กับระดับการรับรู้ข่าวสาร พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่มเกษตรกร) ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับการเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่มเกษตรกร) (sig = 0.000)

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร (n = 217)

ลักษณะทางสังคม	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
การเป็นสมาชิกกลุ่ม				1.562	2	0.458
ไม่เป็น	-	16(7.4)	-			
เป็น	8(3.7)	183(84.3)	10(4.6)			
กลุ่มเกษตรกร				19.612	2	0.000**
ไม่เป็น	4(1.8)	185(85.3)	10(4.6)			
เป็น	4(1.8)	14(6.5)	-			
กลุ่ม ธ.ก.ส				0.022	2	0.989
ไม่เป็น	3(1.4)	75(34.6)	4(1.8)			
เป็น	5(2.3)	124(57.1)	6(2.8)			

ตาราง 12 (ต่อ)

(n = 217)

ลักษณะทางสังคม	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
กลุ่มสหกรณ์				0.065	2	0.968
ไม่เป็น	6(2.8)	154(71.0)	8(3.7)			
เป็น	2(0.9)	45(20.7)	2(0.9)			
กลุ่มออมทรัพย์				0.051	2	0.975
ไม่เป็น	7(3.2)	179(82.5)	9(4.1)			
เป็น	1(0.5)	20(9.2)	1(0.5)			
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร				0.752	2	0.687
ไม่เป็น	7(3.2)	187(86.2)	9(4.1)			
เป็น	1(0.5)	12(5.5)	1(0.5)			

หมายเหตุ

* ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 3 มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 3.2 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 67.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 (ตาราง 13)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 5 มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 33.2 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.3 (ตาราง 13)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 7 มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.4 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 48.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.8 (ตาราง 13)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 9 มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 43.8 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4 (ตาราง 13)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง NBT มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 41.0 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4 (ตาราง 13)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง TPBS มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 65.9 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 4.1 (ตาราง 13)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง Cable TV มีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 5.1 (ตาราง 13)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรกับระดับการรับรู้ข่าวสาร พบว่า รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรทุกช่องของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของทุกช่อง ($\text{sig} = 0.648, 0.535, 0.621, 0.540, 0.622, 0.449, 0.592$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร) กับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ช่อง 3				0.869	2	0.648
ใช่	7(3.2)	146(67.3)	7(3.2)			
ไม่ใช่	1(0.5)	53(24.4)	3(1.4)			
ช่อง 5				1.252	2	0.535
ใช่	2(0.9)	72(33.2)	5(2.3)			
ไม่ใช่	6(2.8)	127(58.5)	5(2.3)			
ช่อง 7				0.953	2	0.621
ใช่	3(1.4)	105(48.4)	6(2.8)			
ไม่ใช่	5(2.3)	94(43.3)	4(1.8)			
ช่อง 9				1.233	2	0.540
ใช่	4(1.8)	95(43.8)	3(1.4)			
ไม่ใช่	4(1.8)	104(47.9)	7(3.2)			
ช่อง NBT				0.948	2	0.622
ใช่	4(1.8)	89(41.0)	3(1.4)			
ไม่ใช่	4(1.8)	110(50.7)	7(3.2)			
ช่อง TPBS				1.603	2	0.449
ใช่	6(2.8)	143(65.9)	9(4.1)			
ไม่ใช่	2(0.9)	56(25.8)	1(0.5)			
ช่องเคเบิลทีวี				1.048	2	0.592
ใช่	-	11(5.1)	-			
ไม่ใช่	8(3.7)	188(86.6)	10(4.6)			

หมายเหตุ * ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

ช่วงเวลา 15.00 – 18.00 น. เกษตรกรที่สะดวกน้อยที่สุด มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 39.2 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.8 เกษตรกรที่สะดวกน้อย มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 41.5 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.8 และเกษตรกรที่สะดวกปานกลาง มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 และระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 11.1

ช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. เกษตรกรที่สะดวกมาก มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 37.8 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.3 และเกษตรกรที่สะดวกมากที่สุด มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 53.9 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 2.3

ช่วงเวลา 21.00 – 24.00 น. เกษตรกรที่สะดวกน้อยที่สุด มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 46.5 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 เกษตรกรที่สะดวกน้อย มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 27.2 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.4

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวกกับระดับการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. และช่วงเวลา 12.00 – 15.00 น. ที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวกมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก ($\text{sig} = 0.003$) และ ($\text{sig} = 0.003$) ตามลำดับ

เนื่องจากเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีไม่มีเวลาว่างที่แน่นอน การรับรู้ข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ส่วนมากจึงอยู่ในช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. และช่วงเวลา 12.00 – 15.00 น. รายการโทรทัศน์ที่เน้นเรื่องการเกษตรจึงนำเสนอในช่วงที่เกษตรกรสะดวกในการรับชมคือช่วงเช้ามีดก่อนที่เกษตรกรจะไปทำงานและช่วงบ่าย

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก)
กับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

ช่วงเวลา	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
00.00 – 03.00				0.268	2	0.875
น้อยที่สุด	6(2.8)	133(61.3)	7(3.2)			
น้อย	2(0.9)	66(30.4)	3(1.4)			
03.00 – 06.00				15.840	4	0.003*
น้อยที่สุด	4(1.8)	73(33.6)	-			
น้อย	3(1.4)	117(53.9)	7(3.2)			
ปานกลาง	1(0.5)	9(4.1)	3(1.4)			
06.00 – 09.00				5.231	6	0.515
น้อย	2(0.9)	19(8.8)	1(0.5)			
ปานกลาง	2(0.9)	98(45.2)	3(1.4)			
มาก	1(0.5)	26(12.0)	1(0.5)			
มากที่สุด	3(1.4)	56(25.8)	5(2.3)			
09.00 – 12.00				6.054	6	0.417
น้อยที่สุด	1(0.5)	5(2.3)	-			
น้อย	5(2.3)	92(42.4)	3(1.4)			
ปานกลาง	1(0.5)	71(32.7)	5(2.3)			
มาก	1(0.5)	31(14.3)	2(0.9)			
12.00 – 15.00				15(963)	4	0.003*
น้อยที่สุด	-	18(8.3)	2(0.9)			
น้อย	5(2.3)	27(2.4)	1(0.5)			
ปานกลาง	3(1.4)	154(71.0)	7(3.2)			
15.00 – 18.00				4.930	4	0.295
น้อยที่สุด	1(0.5)	85(39.2)	4(1.8)			
น้อย	5(2.3)	90(41.5)	6(2.8)			
ปานกลาง	2(0.9)	24(11.1)	-			

ตาราง 14 (ต่อ)

(n = 217)

ช่วงเวลา	ระดับการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
18.00 – 21.00				1.185	2	0.553
มาก	2(0.9)	82(37.8)	5(2.3)			
มากที่สุด	6(2.8)	117(53.9)	5(2.3)			
21.00 – 24.00				1.506	2	0.471
น้อยที่สุด	4(1.8)	140(64.5)	7(3.2)			
น้อย	4(1.8)	59(27.2)	3(1.4)			

หมายเหตุ * ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกร

จากผลการวิจัย โดยใช้เกณฑ์การวัดโดยหาค่าเฉลี่ยจากจำนวนข้อมูลทั้งหมดแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ระดับการความต้องการมาก ระดับการความต้องการปานกลาง และระดับการความต้องการน้อย ได้ผลการศึกษาดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรเพศชายมีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 18.9 ระดับการความต้องการปานกลาง ร้อยละ 42.9 และระดับการความต้องการน้อย ร้อยละ 5.5 และเกษตรกรเพศหญิงมีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 15.7 ระดับการความต้องการปานกลาง ร้อยละ 16.1 และระดับการความต้องการน้อย ร้อยละ 0.9 (ตาราง 15)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า เพศของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง

จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่าระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับเพศ (sig = 0.010)

เนื่องจากเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายและถือว่าเพศชายเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งอยู่ในวัยกลางคนหรือวัยทำงาน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบครอบครัวต้องหารายได้เพื่อมาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว การตัดสินใจรับเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพจึงสำคัญและจำเป็นมาก ซึ่งมีผลต่อการความต้องการของเกษตรกร

อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 5.5 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 5.1 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.5 เกษตรกรที่มีอายุ 41 – 50 มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 6.9 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 17.1 ระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.8 เกษตรกรที่มีอายุ 51 – 60 ปี มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 9.7 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 24.0 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 3.2 และเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 12.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 12.9 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.9 (ตาราง 15)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า อายุของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่าระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุของเกษตรกร (sig = 0.082)

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นบังคับหรือต่ำกว่า มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 24.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 37.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 1.8 และเกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาชั้นบังคับขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 9.7 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 21.7 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 4.6 (ตาราง 15)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบล

หนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูนแสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ($\text{sig} = 0.008$)

เนื่องจากเกษตรกรที่มีความสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งมีผลต่อความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

สถานภาพ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีสถานภาพโสด มีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 2.3 และระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 3.7 เกษตรกรที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 22.6 ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 40.6 และมีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 5.5 เกษตรกรที่มีสถานภาพหย่าร้าง มีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 มีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 1.4 เกษตรกรที่มีสถานภาพหม้าย มีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 7.8 ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 11.1 และระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.9 และเกษตรกรที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 และระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 2.3 (ตาราง 15)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า สถานภาพของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานภาพ ($\text{sig} = 0.914$)

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับระดับความต้องการของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะส่วนบุคคล	ระดับความต้องการ			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เพศ				9.262	2	0.010**
ชาย	41(18.9)	93(42.9)	12(5.5)			
หญิง	34(15.7)	35(16.1)	2(0.9)			
อายุ (ปี)				11.206	6	0.082
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	12(5.5)	11(5.1)	1(0.5)			
41 – 50	15(6.9)	37(17.1)	4(1.8)			
51 – 60	21(9.7)	52(24.0)	7(3.2)			
มากกว่า 60 ขึ้นไป	27(12.4)	28(12.9)	2(0.9)			
ระดับการศึกษา				9.745	2	0.008**
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	54(24.9)	81(37.3)	4(1.8)			
สูงกว่าประถมศึกษาขึ้นไป	21(9.7)	47(21.7)	10(4.6)			
สถานภาพ				3.296	8	0.914
โสด	5(2.3)	8(3.7)	-			
สมรส	49(22.6)	88(40.6)	12(5.5)			
หย่าร้าง	2(0.9)	3(1.4)	-			
หม้าย	17(7.8)	24(11.1)	2(0.9)			
แยกกันอยู่	2(0.9)	5(2.3)	-			

หมายเหตุ * ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้ภาคการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 บาท มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 12.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 21.2 และมีระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.3 เกษตรกรที่มีรายได้ภาคการเกษตร 4,001 – 5,500 บาท/เดือน มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 12.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 22.1 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.4 และเกษตรกรที่มีรายได้ภาคการเกษตรมากกว่า 5,500 บาท/เดือนขึ้นไป มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 9.7 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 15.7 และมีระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.8 (ตาราง 16)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาคการเกษตรกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า รายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ภาคการเกษตร ($\text{sig} = 0.717$)

รายได้นอกภาคการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500 บาท/เดือน มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 12.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 27.6 และมีระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 3.7 เกษตรกรที่มีรายได้ 1,501 – 2,000 บาท/เดือน มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 8.8 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 11.5 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.9 และเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า 2,000 บาท/เดือน ขึ้นไป มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 13.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 19.8 และมีระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.8 (ตาราง 16)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้นอกภาคการเกษตรกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า รายได้นอกภาคการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้นอกภาคการเกษตร ($\text{sig} = 0.478$)

สภาพการถือครองที่ดิน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลที่มีสภาพการถือครองที่ดินแบบเป็นเจ้าของ มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 25.3 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 40.1 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 5.1 และเกษตรกรที่มีสภาพการถือครองที่ดินแบบเช่า มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 9.2 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 18.9 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.4 (ตาราง 16)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการถือครองที่ดินกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพการถือครองที่ดิน ($\text{sig} = 0.570$)

พื้นที่ทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 19.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 33.2 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 4.1 และเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 5 ไร่ขึ้นไป มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 15.2 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 25.8 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.3 (ตาราง 16)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ทำการเกษตรกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ทำการเกษตร ($\text{sig} = 0.838$)

แหล่งเงินทุนทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ไม่ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุนทางการเกษตร มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 22.1 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 33.2 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 4.6 และเกษตรกรที่กู้เงินจากแหล่งเงินทุนทางการเกษตร มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 12.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 25.8 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.8 (ตาราง 16)

เกษตรกรที่มีกู้เงินจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 2.8 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 9.2 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.5

เกษตรกรที่กู้เงินจาก ธ.ก.ส. มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 9.7 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 17.1 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.4

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งเงินทุนทางการเกษตรกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่าแหล่งเงินทุนทางการเกษตรของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับแหล่งเงินทุนทางการเกษตร (sig = 0.366)

ตาราง 16 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ระดับความต้องการ			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
รายได้จากการเกษตร (บาท/เดือน)				2.100	4	0.717
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000	27(12.4)	46(21.2)	5(2.3)			
4,001 – 5,500	27(12.4)	48(22.1)	3(1.4)			
มากกว่า 5,500 ขึ้นไป	21(9.7)	34(15.7)	6(2.8)			

ตาราง 16 (ต่อ)

(n = 217)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ระดับความต้องการ			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/เดือน)				3.502	4	0.478
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500	27(12.4)	60(27.6)	8(3.7)			
1,501 – 2,000	19(8.8)	25(11.5)	2(0.9)			
มากกว่า 2,000 ขึ้นไป	29(13.4)	49(19.8)	4(1.8)			
สภาพการถือครองที่ดิน				1.123	2	0.570
เป็นเจ้าของที่ดิน	55(25.3)	87(40.1)	11(5.1)			
เช่า	20(9.2)	41(18.9)	3(1.4)			
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)				0.354	2	0.838
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	42(19.4)	72(33.2)	9(4.1)			
มากกว่า 5 ขึ้นไป	33(15.2)	56(25.8)	5(2.3)			
แหล่งเงินทุนทางการเกษตร				2.010	2	0.366
กู้	48(22.1)	72(33.2)	10(4.6)			
ไม่ได้กู้	27(12.4)	56(25.8)	4(1.8)			
กู้จากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร				2.910	2	0.233
ใช่	6(2.8)	20(9.2)	1(0.5)			
ไม่ใช่	69(31.8)	108(49.8)	13(6.0)			
กู้จาก ธกส.				0.350	2	0.840
ใช่	21(9.7)	37(17.1)	3(1.4)			
ไม่ใช่	54(24.9)	91(41.9)	11(5.1)			

หมายเหตุ

* ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลักษณะทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 31.8 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 54.4 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 6.5 และเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มมีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 2.8 และระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 4.6 (ตาราง 17)

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 5.1 และระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 3.2

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 21.7 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 36.9 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 3.7

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 7.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 13.4 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.8

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 4.1 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 3.7 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.3

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 1.8 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 3.7 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.9

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มกับระดับความต้องการของเกษตรกร พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเป็นสมาชิกกลุ่ม (sig = 0.551)

ตาราง 17 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับความต้องการทางการเกษตรของเกษตรกร

(n = 217)

ลักษณะทางสังคม	ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
การเป็นสมาชิกกลุ่ม				1.194	2	0.551
เป็น	69 (31.8)	118(54.4)	14(6.5)			
ไม่เป็น	6(2.8)	10(4.6)	-			
กลุ่มเกษตรกร				6.613	2	0.037*
เป็น	11(5.1)	7(3.2)	-			
ไม่เป็น	64(29.5)	121(55.8)	14(6.5)			
กลุ่มลูกค้า ธกส.				0.164	2	0.921
เป็น	47(21.7)	80(36.9)	8(3.7)			
ไม่เป็น	28(12.9)	48(22.1)	6(2.8)			
กลุ่มสหกรณ์				0.355	2	0.838
เป็น	16(7.4)	29(13.4)	4(1.8)			
ไม่เป็น	59(27.2)	99(45.6)	10(4.6)			
กลุ่มออมทรัพย์				12.462	2	0.002**
เป็น	9(4.1)	8(3.7)	5(2.3)			
ไม่เป็น	66(30.4)	120(55.3)	9(4.1)			
กลุ่มแม่บ้านเกษตร				1.588	2	0.452
เป็น	4(1.8)	8(3.7)	2(0.9)			
ไม่เป็น	71(32.7)	120(55.3)	12(5.5)			

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 3 มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 27.2 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 40.6 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 6.0 (ตาราง 18)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 5 มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 12.0 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 21.7 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.8 (ตาราง 18)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 7 มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 18.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 31.3 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.8 (ตาราง 18)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง 9 มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 17.1 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 28.1 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 1.8 (ตาราง 18)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง NBT มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 15.7 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 26.3 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.3 (ตาราง 18)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง TPBS มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 23.0 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 47.0 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.8 (ตาราง 18)

เกษตรกรที่ชมรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง Cable TV มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 2.3 และระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 2.8 (ตาราง 18)

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรกับระดับความต้องการ พบว่า รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง TPBS ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับ รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร ช่อง TPBS (sig = 0.004**)

เนื่องจาก รายการทางโทรทัศน์ทางการเกษตร ช่อง TPBS มีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรมากกว่าช่องอื่นๆ

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร) กับความต้องการของเกษตรกร

(n = 217)

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร	ระดับความต้องการ			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ช่อง 3				5.227	2	0.073
ใช่	59(27.2)	88(40.6)	13(6.0)			
ไม่ใช่	16(7.4)	40(18.4)	1(0.5)			
ช่อง 5				0.355	2	0.837
ใช่	26(12.0)	47(21.7)	6(2.8)			
ไม่ใช่	49(22.6)	81(37.3)	8(3.7)			
ช่อง 7				0.563	2	0.755
ใช่	35(16.1)	60(27.6)	8(3.7)			
ไม่ใช่	35(16.1)	60(27.6)	8(3.7)			
ช่อง 9				2.095	2	0.351
ใช่	37(17.1)	61(28.1)	4(1.8)			
ไม่ใช่	38(17.5)	67(30.9)	10(4.6)			
ช่อง NBT				0.453	2	0.797
ใช่	34(15.7)	57(26.3)	5(2.3)			
ไม่ใช่	41(18.9)	71(32.7)	9(4.1)			
ช่อง TPBS				10.833	2	0.004**
ใช่	50(23.0)	102(47.0)	6(2.8)			
ไม่ใช่	25(11.5)	26(12.0)	8(3.7)			
ช่อง Cable TV				1.184	2	0.553
ใช่	5(2.3)	6(2.8)	-			
ไม่ใช่	70(32.3)	122(56.2)	14(6.5)			

หมายเหตุ

* ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ช่วงเวลา 15.00 – 18.00 น. เกษตรกรที่สะดวกน้อยที่สุด มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 13.4 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 24.4 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 3.7 เกษตรกรที่สะดวกน้อย มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 15.7 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 28.6 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.3 และเกษตรกรที่สะดวกปานกลาง มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 5.5 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 6.0 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.5

ช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. เกษตรกรที่สะดวกมาก มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 14.3 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 24.4 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 2.3 และเกษตรกรที่สะดวกมากที่สุด มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 20.3 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 34.6 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 4.1

ช่วงเวลา 21.00 – 24.00 น. เกษตรกรที่สะดวกน้อยที่สุด มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 24.0 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 40.1 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 5.5 เกษตรกรที่สะดวกน้อย มีระดับความต้องการมาก ร้อยละ 10.6 ระดับความต้องการปานกลาง ร้อยละ 18.9 และระดับความต้องการน้อย ร้อยละ 0.9

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวกกับระดับความต้องการ พบว่าเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวกไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม (ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก)
กับความต้องการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

(n = 217)

ช่วงเวลา	ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
00.00 – 03.00				0.075	2	0.963
น้อยที่สุด	51(23.5)	86(39.6)	9(4.1)			
น้อย	24(11.1)	42(19.4)	5(2.3)			
03.00 – 06.00				8.192	4	0.085
น้อยที่สุด	29(13.4)	45(20.7)	3(1.4)			
น้อย	45(20.7)	71(32.7)	11(5.1)			
ปานกลาง	1(0.5)	12(5.5)	-			
06.00 – 09.00				5.433	6	0.490
น้อย	8(3.7)	13(6.0)	1(0.5)			
ปานกลาง	28(12.9)	68(31.3)	7(3.2)			
มาก	11(5.1)	15(6.9)	2(0.9)			
มากที่สุด	28(12.9)	32(14.7)	4(1.8)			
09.00 – 12.00				8.296	6	0.217
น้อยที่สุด	1(0.5)	4(1.8)	1(0.5)			
น้อย	35(16.1)	57(26.3)	8(3.7)			
ปานกลาง	22(10.1)	50(23.0)	5(2.3)			
มาก	17(7.8)	17(7.8)	-			
12.00 – 15.00				2.686	4	0.612
น้อยที่สุด	6(2.8)	13(6.0)	1(0.5)			
น้อย	15(6.9)	17(7.8)	1(0.5)			
ปานกลาง	54(24.9)	98(45.2)	12(5.5)			
15.00 – 18.00				3.087	4	0.543
น้อยที่สุด	29(13.4)	53(24.4)	8(3.7)			
น้อย	34(15.7)	62(28.6)	5(2.3)			
ปานกลาง	12(5.5)	13(6.0)	1(0.5)			

ตาราง 19 (ต่อ)

(n = 217)

ช่วงเวลา	ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร			χ^2	df	Sig
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
18.00 – 21.00				0.174	2	0.917
มาก	31(14.3)	53(24.4)	5(2.3)			
มากที่สุด	44(20.3)	75(34.6)	9(4.1)			
21.00 – 24.00				1.881	2	0.390
น้อยที่สุด	52(24.0)	87(40.1)	12(5.5)			
น้อย	23(10.6)	41(18.9)	2(0.9)			

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรับข่าวสารทางด้านการเกษตร
จากโทรศัพท์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ เนื่องจากการเกษตรมีเนื้อหา
กว้างขวางและมีเทคโนโลยีในการผลิตใหม่ๆ เข้ามาเสมอ จึงมีโอกาสดังตรงกับเรื่องที่เกษตรกร
คุ้นเคยและเข้าใจได้ง่ายน้อย
2. รายการเกี่ยวกับการเกษตรมักนำเสนอในเวลาที่ไม่สะดวกจะติดตาม เพราะ
รายการส่วนมากจะออกในช่วงตอนกลางวัน แต่เกษตรกรจะมีเวลาที่ไม่สะดวกในช่วงเช้าก่อนออกไป
ทำงาน และช่วงหัวค่ำที่กลับมาจากการทำงานแล้วเท่านั้น
3. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ที่ต้องทำความเข้าใจเป็นเวลานาน
ยุ่งยาก และต้องอาศัยผู้นำหรือหน่วยงานมาจัดอบรม
4. รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรบางรายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สั้นเกินไป
และการนำเสนอหรือการใช้คำอธิบายที่เป็นทางการเกินไป เป็นศัพท์เฉพาะที่เข้าใจยาก ทำให้
เกษตรกรไม่สามารถเข้าใจรายละเอียดได้ ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมและแหล่งข้อมูลภายในชุมชนที่ไม่
เพียงพอต่อความต้องการทำให้สิ่งที่สนใจนั้นถูกกลืนและกลายเป็นสิ่งที่ไม่สนใจ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 2) ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการรับข่าวสารทางด้านการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านหัวฝาย หมู่ที่ 2 บ้านตลาดหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 3 บ้านหัวฝาย-ศรีทรายมูล หมู่ที่ 4 บ้านหนองช้างค้ำ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำโค้ง หมู่ที่ 6 บ้านริมเมือง จำนวน 217 ราย โดยสุ่มตัวอย่างจากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 473 ราย เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลจะทำการศึกษาจากเกษตรกรผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อพรรณนาข้อมูลทั่วไป ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ Chi-square ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สำหรับผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.3 อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 54 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดที่ระดับประถมศึกษาชั้นบังคับ ร้อยละ 62.2 และมีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 68.7

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 5,414 บาทต่อเดือน รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 2,288 บาทต่อเดือน มีที่ดินเป็นของตัวเอง และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6 ไร่

ปัจจัยด้านสังคม

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินจากแหล่งเงินทุนทางการเกษตร ส่วนเกษตรกรที่กู้ส่วนใหญ่จะกู้จากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 87.6 เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร และเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. มากที่สุด ร้อยละ 62.2 รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรที่เกษตรกรติดตามมากที่สุดคือ ช่อง 3 ร้อยละ 73.7 และช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก คือ ช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. ($\bar{X} = 4.589$) และรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรที่เกษตรกรนิยมมากที่สุด คือ ช่อง 3 และช่อง TPBS เนื่องจากเป็นช่องที่สัญญาณชัดที่สุด

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารและความต้องการข่าวสาร

ปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตร

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นบังคับหรือต่ำกว่า มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 59.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 4.1 เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 3.2 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 32.3 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5

เนื่องจากเกษตรกรที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจและสามารถเลือกรับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถพิจารณาว่าสิ่งไหนเหมาะสมกับตัวเองได้ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร

สถานภาพ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีสถานภาพโสด มีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 5.5 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 เกษตรกรที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 1.8 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 63.6 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 3.2 เกษตรกรที่มีสถานภาพหย่าร้าง มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 และมีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 1.4 เกษตรกรที่มีสถานภาพหม้าย มีระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 19.4 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5 และเกษตรกรที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก ร้อยละ 0.9 ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 1.8 และระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย ร้อยละ 0.5

ลักษณะทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่มเกษตรกร) กับระดับการรับรู้ข่าวสาร พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่มเกษตรกร) ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับการเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่มเกษตรกร)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ Chi – square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรกับระดับความต้องการ พบว่า รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของช่อง TPBS ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นว่า ระดับความต้องการของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับ รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร ช่อง TPBS

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการโทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ระดับการรับรู้ข่าวสาร

ในภาพรวมของระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ น้อย เมื่อจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า

ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูเลี้ยงสัตว์

ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ด้านการปลูกและดูแลรักษาพืช ด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ด้านการเลี้ยงสัตว์ ด้านการถนอม – รักษา – แปรรูปอาหาร ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่าง ๆ ด้านเกี่ยวกับเรื่องปุ๋ยฮอร์โมนต่าง ๆ ด้านการตลาด ด้านการจัดไร่นาสวนผสม

ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ น้อย ได้แก่ ด้านการขยายพันธุ์พืช ด้านการใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนต การเกษตร

ระดับความต้องการรับรู้ข่าวสาร

ในภาพรวมของระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ น้อย เมื่อจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า

ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านการปลูกและดูแลรักษาพืช ด้านการขยายพันธุ์พืช ด้านการใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องยนตการเกษตร ,ด้านการจัดไร่นาสวนผสม

ระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ , ด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ด้านการเลี้ยงสัตว์ ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูเลี้ยงสัตว์ ด้านการถนอม – รักษา – แปรรูปอาหาร ด้านกิจกรรมและการดำเนินงานกลุ่มต่าง ๆ ด้านเกี่ยวกับเรื่องปุ๋ย,ฮอร์โมนต่าง ๆ ด้านการตลาด

ปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารและความต้องการของเกษตรกร

1. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกษตรกรเลือกที่จะไม่จดจำ เนื่องจากความไม่คุ้นเคย เปลื้อง ณ นคร (2515: 408) เชื่อว่า คนเราจะเรียนรู้และจำสิ่งต่างๆ ก็ต่อเมื่อ สิ่งนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งที่เราเคยเห็น และหากเรื่องที่เรียนสัมพันธ์กับความรู้เดิม ความสามารถเดิม การถ่ายโอนแห่งการเรียนรู้ก็จะเป็นไปได้สะดวกขึ้น
2. รายการเกี่ยวกับการเกษตรมักนำเสนอในเวลาที่ไม่สะดวกจะติดตาม เนื่องจากในช่วงเวลาอื่นๆ เกษตรกรจะมีภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว เกษตรกรจะมีเวลาที่สะดวกในช่วงเช้าก่อนออกไปทำงาน และช่วงหัวค่ำที่กลับมาจากการทำงานแล้วเท่านั้น
3. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ เกษตรกรมีความเข้าใจว่า เทคโนโลยีใหม่ไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและต้องใช้ทุนสูงและมีความซับซ้อน ยุ่งยาก เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับวิชาการและระดับการศึกษาของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรลำบากในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับ พรพิมล ปิยะพันธ์ (2533: 62) กล่าวถึงปัญหาในการรับรู้ข่าวสาร การเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ว่า เกษตรกรผู้นำร้อยละ 61.4 จำรายละเอียดของเนื้อหาไม่ได้
4. รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรบางรายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สั้นเกินไป และการนำเสนอหรือการใช้คำอธิบายที่เป็นทางการเกินไป เป็นศัพท์เฉพาะที่เข้าใจยาก ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าใจรายละเอียดได้ ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมและแหล่งข้อมูลภายในชุมชนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้สิ่งที่สนิมนั้นถูกลืมและกลายเป็นสิ่งที่ไม่สนใจ

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะทางเศรษฐกิจ

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญ คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการข่าวสารการเกษตรของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างกิน อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตร ของเกษตรกรตำบลหนองช้างกิน อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการข่าวสารการเกษตร จากการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรทางโทรทัศน์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ซึ่งแยกอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรทางโทรทัศน์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลมีอายุต่ำสุดเพียง 29 ปีและสูงสุด 75 ปี มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 54.45 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคนหรือวัยทำงาน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบครบถ้วน ส่วนกลุ่มช่วงวัยรุ่นซึ่งไม่นิยมอาชีพเกษตรกรและหันไปยึดอาชีพอื่น ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามพิศ ธรรมทัศน์ (2532) ที่ศึกษาพบว่า อายุของเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนของสมาชิกสหกรณ์โคนม จังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีระดับการศึกษาไม่สูงนักคือระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อ ออกมาประกอบอาชีพทำสวนจากทุนเดิมที่มีอยู่ของบรรพบุรุษ แต่เกษตรกรมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจและสามารถเลือกรับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐ อินทรภูมิ (2533: 85) ที่ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

สถานภาพกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร พบว่า สถานภาพของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร ในตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน เนื่องจากสถานภาพสมรสมีการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรเพื่อที่จะนำความรู้มาพัฒนาอาชีพของตนเอง ในการเลี้ยงดูสมาชิกภายในครอบครัว

1.2 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร โดยให้ความสนใจเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มสถาบันทางการเกษตรเหล่านี้เป็นองค์กรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการลงทุนสนับสนุนการผลิต และการเป็นสมาชิกจะได้รับประโยชน์และความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนด้วย และการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการข้อมูลข่าวสารการเกษตรทางโทรทัศน์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ซึ่งแยกอภิปราย ได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลมีอายุต่ำสุดเพียง 29 ปีและสูงสุด 75 ปี มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 54.45 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคนหรือวัยทำงาน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบครอบครัว ส่วนกลุ่มช่วงวัยรุ่น ซึ่งไม่นิยมอาชีพเกษตรกรรมและหันไปยึดอาชีพอื่น ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามพิศ ธรรมทัศน์ (2532) ที่ศึกษาพบว่า อายุของเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนของสมาชิกสหกรณ์โคนม จังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีระดับการศึกษาไม่สูงนักคือระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อ ออกมาประกอบอาชีพทำสวนจากทุนเดิมที่มีอยู่ของบรรพบุรุษ แต่เกษตรกรมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจและสามารถเลือกรับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐ์ อินทรภูมิ (2533: 85) ที่ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

2.2 ปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ รายการโทรทัศน์ การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

รายการโทรทัศน์ทางการเกษตรมีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากปัจจุบันสื่อประเภทโทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทมาก ในการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร และเกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง จึงสามารถติดตามรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรได้ทุกวัน พรพิมล ปิยะพันธุ์ (2533) พบว่า เกษตรกรผู้นำร้อยละ 91.8 มีเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์เป็นของตนเอง เกษตรกรผู้นำส่วนใหญ่ร้อยละ 87.7 จึงมีพฤติกรรมการรับความรู้ทางการเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ที่บ้านของตนเองมากกว่าที่อื่น เดช ยะมงคล (2533) พบว่า จากการสอบถามถึงสื่อมวลชนที่ให้ความรู้ทางการเกษตรในปัจจุบัน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 ได้รับความรู้จากโทรทัศน์ โดยรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรที่เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความนิยมนับคือ ช่อง 3

ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดตามข่าวสารได้สะดวก พบว่าช่วงเวลามีผลต่อการรับรู้ข่าวสารและความต้องการของเกษตรกร ทัศนคติ ใน พูลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคติ ประภา (2531: 319) พบว่าเวลาที่เกษตรกรชอบดูโทรทัศน์คือในภาคค่ำ ระหว่างเวลา 19.00 – 21.00 น. เกษตรกร จะชมรายการวิทยุโทรทัศน์ติดต่อกันประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง เฉลี่ยแล้วประมาณ 1.86 ชั่วโมงต่อวัน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร โดยให้ความสนใจเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มสถาบันทางการเกษตรเหล่านี้เป็นองค์กรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการลงทุนสนับสนุนการผลิต และการเป็นสมาชิกจะได้รับประโยชน์และความสะดวกในกิจกรรมต่างๆในชุมชนด้วย และการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ให้กับเกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการผลิตสื่อโทรทัศน์ ควรนำเสนอรายการเกษตรที่ไม่ต้องลงทุนสูงมากนักแต่มีประโยชน์เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง
2. . การผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ให้กับเกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการผลิตสื่อโทรทัศน์ ควรจะเลือกใช้เทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีการดำเนินเรื่องขั้นตอนปกติ (ภาพประกอบคำบรรยาย) + ภาพเคลื่อนไหวหยุดเป็นภาพนิ่ง เพราะจากการวิจัย
3. การผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ให้กับเกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการผลิตสื่อโทรทัศน์ควรมีการสำรวจข้อมูลจัดลำดับความสำคัญและความต้องการข้อมูลทางการเกษตรของเกษตรกร
4. การผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ให้กับเกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการผลิตสื่อโทรทัศน์ควรนำเสนอรายการในช่วงที่เกษตรกรสะดวกที่จะติดตาม เช่น ช่วงเช้าและช่วงหัวค่ำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสื่อมวลชนอื่น ในหัวข้อเรื่องเดียวกัน คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกร กับสื่ออื่น เช่น ผู้นำท้องถิ่น วิทยุ หนังสือ เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกันอีก โดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรเป็นนักศึกษา เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อไป
3. ควรวิจัยในทำนองเดียวกันนี้อีก โดยเปลี่ยนจากโทรทัศน์เป็นสื่ออื่นๆ เช่น จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. ม.ป.ป. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2534. แบบสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.1). กรุงเทพฯ : เพิ่มเสริมกิจ.
- กิดานันท์ มลิทอง. 2548. เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- คณะนักศึกษปริญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2528, รายงานการสัมมนา เรื่องรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- งามพิศ ธรรมทัศน์. 2532. การรับรู้ของเกษตรกรที่มีต่องานส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันเทคโนโลยีเกษตรแม่โจ้.
- จริยา เหนียนเฉลย. ม.ป.ป. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- จักรพงษ์ บุญโยม. 2549. ทักษะคิดต่อการออกแบบกราฟิกด้วยศาสตร์สวงจุ้ยในสถานการณ์ธุรกิจร่วมสมัยในประเทศไทย. เชียงใหม่: ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จารุวรรณ เพ็งศิริ. 2551. การออกแบบกราฟิกเพื่อการสร้างอัตลักษณ์ของศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการสูงอายุชนบท หมู่บ้านแม่จ้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฬารัตน์ เสรีเชษฐพงษ์ . 2534 “ทำไมข้าวเกษตรไม่ได้ออกอากาศ” ส่งเสริมการเกษตร 21 (45) พฤษภาคม: 10-14.
- ชัยวัฒน์ อัมพพัฒน์. ม.ป.ป. ญาณวิทยา. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณรงค์ สมพงษ์. 2533. อิทธิพลของมุกตลกที่ต่างกับการช้อนหัวข้อย่อย และจุดสำคัญในการผลิตรายการวีดิทัศน์ ต่อการเรียนรู้ด้านทักษะของเกษตรกร. เชียงใหม่ : ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ทำนอง สิงคาลวนิช. 2531. การใช้สื่อทางไกลทางงานส่งเสริมทางการเกษตร หน่วยที่ 16. กรุงเทพฯ: สาขาการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธาริณี วีระสกุลรัตน์. 2528. การใช้วิดีโอเทปเพื่อสอนเสริมวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่อง “รังสีที่มองไม่เห็น”. กรุงเทพฯ: ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นกรศ รังควัต . 2555. การผลิตรายการวีดิทัศน์ทางการส่งเสริมและพัฒนาชนบท. เชียงใหม่: คณะ
ผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นรินทร์ พัฒพงศา. 2531. บทบาทของสื่อมวลชนต่อการยอมรับวิทยาการแผนใหม่และทัศนคติ
บางประการของเกษตรกรในเชียงใหม่. เชียงใหม่: ภาคส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

นิพนธ์ จันทน์ทอง. 2531. การผลิตรายการเทปโทรทัศน์ เรื่อง “การใช้คำถามในการสอน”
สำหรับครู. เชียงใหม่: ปรินญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิพนธ์ สิมลา. 2534. ลักษณะของเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เกษตรกรรับรู้ในเขตโครงการ
พัฒนาการเกษตรอ้ายน้ำฝน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เชียงใหม่: ปรินญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

นิรันดร์ แสงสวัสดิ์. 2528. มนุษย์สัมพันธ์และจิตวิทยาที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร. กรุงเทพฯ:
สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นำชัย ทนุพล. 2529. วิธีเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บุญเต็ม พันรอบ. ม.ป.ป. จิตวิทยาสังคม. ชลบุรี: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

ป.กรุงเก่า. 2535. “หนทาง...ที่เดิน” ไทยรัฐ (21 กรกฎาคม 2535): 14.

ประมวล ดิกคินสัน. สมอมนุษย์ เล่ม 1 “เรือนใจ”. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ปัญญา หิรัญศรี. 2626. สื่อโสตเพื่องานส่งเสริมการเกษตร. นนทบุรี: สาขาส่งเสริมการเกษตร,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปราณี रामสูตร. 2528. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญกิจ.

เปลื้อง ณ นคร. 2515. จิตวิทยาสำหรับชีวิต. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

พรพิมล ปิยะพันธ์. 2533. ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้นำต่อการได้รับความรู้ทางการเกษตรจาก
สื่อมวลชน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปรินญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

พรณี ชูทัย. 2522. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรณีย์ วาชาชู. 2531. “โทรทัศน์กับการเกษตร” ส่งเสริมการเกษตร 18 (16) กรกฎาคม: 13-19.

พิเชษฐ์ อินทรภูมิ. 2533. ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร. เชียงใหม่: ปรินญาโท, สถาบันเทคโนโลยีเกษตรแม่
โจ้.

พลศรี กนกวิจิตร และ ธวัชชัย สันคิประภา. 2527. การใช้สื่อทางไกลทางงานส่งเสริมการเกษตร
หน่วยที่ 6. กรุงเทพฯ: สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพโรจน์ ตีรณชนากุล, ขจีรัตน์ ปิยกุล และนิพนธ์ สุภศรี. 2528. เทคนิคการผลิตรายการ
วิดีโอเทปเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

โรจน์ คำพาที. 2520. “มาดูเขาใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษากันเถอะ”. นิตยสาร (กุมภาพันธ์): 12-
18.

วิกร คณทวาทโธ และ รักษา กาวกรณ์. 2529. ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2531. การสื่อสารการเกษตร. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะ
ธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

วุฒิชัย จานง. 2513. การเรียนรู้กับการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ สถาบันพัฒนา
บริหารศาสตร์.

ศักดิ์ ประจุศิลป์. 2543. สื่อ: โสตทัศนูปกรณ์. กรุงเทพฯ: ป. สัมพันธ์พานิชย์.

ศุภางค์ นันดา. 2552. หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. มหาสารคาม.

สมควร กวียะ. 2533. รายงานการสัมมนา เรื่องบทบาทของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาชนบทใน
ทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมควร อภัยพันธุ์. 2513. ปัญหาการล้มและการลดภาวะ. ม.ป.ท.: แผนกจิตวิทยาและการแนะนำ
วิทยาลัยวิชาการศึกษา.

สมจิต ชัยภักดี. 2530. “โทรทัศน์: ช่องทางใหม่ของการส่งเสริมการเกษตรในประเทศไทย”
ส่งเสริมการเกษตร. 17(1) เมษายน: 1-7.

สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. 2533ก. รายงานโครงการปรับปรุงระบบแผนและ
พัฒนาเกษตรกรรายย่อย (คปพ.) 11 ตำบล. เชียงใหม่: สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว
จังหวัดเชียงใหม่.

_____. 2533ข. รายงานสรุปโครงการประชากรศึกษา 2533. เชียงใหม่: สำนักงานเกษตร
อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2534. สถิติการเกษตรของประเทศไทยฉบับย่อปีเพาะปลูก

2533/2534. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

สำนักผังเมือง. 2527. รายงานผลการสำรวจเกี่ยวกับสื่อมวลชน (วิทยุและโทรทัศน์). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุชา จันทน์เอม. 2525. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุโท เจริญสุข. 2514. หลักจิตวิทยาสำหรับครู. ชลบุรี: บำรุงสาส์น.

สุภาพ วาดเขียน. 2525. แนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทย
วัฒนาพานิช.

อนันต์ธนา อังกินันท์ และ เกื้อกูล คุปรัตน์. 2524. สื่อมวลชนและการประชาสัมพันธ์เพื่อ
การศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อวยชัย ประภัสสร. 2532. ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาเหมืองฝาย 11
โครงการ ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปริญญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

อุดม จะโนภาษ และ วิจิตร ภักดีรัตน์. 2531. การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์หน่วยที่ 15.

กรุงเทพฯ: สาขาเทคโนโลยี มหาลัยวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุดม รัตนอัมพรโสภณ. 2530. การผลิตรายงานการโทรทัศน์เพื่อการสอน เรื่อง การใช้น้ำหนัก
ช่วยฝึกนักกีฬา. เชียงใหม่: ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

ชุดที่.....

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

เรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของ
เกษตรกร

ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วัน/เดือน/ปี...../...../.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นาย/นาง/นางสาว..... นามสกุล

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและ
ความต้องการ

การของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร ตำบลหนอง
ช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความต้องการของเกษตรกรจากรายการ
โทรทัศน์ ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการรับข่าวสารทางด้านการเกษตรจาก
โทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่ท่านได้กรอกลงในแบบสอบถาม จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ
การพัฒนาอาชีพเกษตรกร ตลอดจนเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการต่อผู้วิจัย และผู้ศึกษาวิจัยขอรับ
รองว่าคำตอบที่ท่านได้กรอกข้อมูลในแบบสอบถามทั้งหมด จะไม่เกิดผลเสียหรือก่อให้เกิดความ
เสียหายแต่อย่างใด

ไชยปราการ มีเชื้อ

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลตำบลหนอง
ช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง () ที่เห็นว่าถูกต้องหรือเติมข้อความในช่องว่างตามความ
เป็นจริงและให้สมบูรณ์ที่สุด

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. ปัจจุบันมีอายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับ
 - () ไม่ได้รับการศึกษา หรือไม่จบการศึกษาชั้นบังคับ
 - () ประถมศึกษาชั้นบังคับ
 - () มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.
 - () อนุปริญญา หรือ ปวส.
 - () ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
4. สถานภาพการสมรส

() โสด	() สมรส
() หย่าร้าง	() หม้าย
() แยกกันอยู่	

ข. ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

5. รายได้รวมของท่าน
 - 5.1 รายได้ภาคการเกษตร เป็นจำนวน.....บาท/เดือน
 - 5.2 รายได้นอกภาคการเกษตร เป็นจำนวน.....บาท/เดือน
6. สภาพถือครองที่ดินในพื้นที่เลี้ยงโคม

6.1 เป็นเจ้าของที่ดิน	จำนวน.....ไร่
6.2 เช่าที่ดิน	จำนวน.....ไร่
รวม.....ไร่	
7. แหล่งเงินทุน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () ไม่ได้กู้จากแหล่งเงินทุน
 - () กู้จากกลุ่มเกษตรกร เป็นจำนวนเงิน.....บาท

() คุ้มจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร เป็นจำนวนเงิน.....บาท

() คุ้มจาก ธ.ก.ส. เป็นจำนวนเงิน.....บาท

() คุ้มจากญาติพี่น้อง เป็นจำนวนเงิน.....บาท

() เงินออมในครอบครัว เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมทั้งหมด.....บาท

ค. ข้อมูลปัจจัยด้านสังคม

8. การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร

() ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย เพราะ

.....

() เคยเป็นหรือเป็นในปัจจุบัน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() กลุ่มเกษตรกร

() กลุ่มออมทรัพย์

() กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส

() กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

() กลุ่มสหกรณ์

รวม.....กลุ่ม

9. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

9.1 ท่านดูรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรช่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ช่อง 3 จำนวน.....ครั้ง/ปี

() ช่อง 5 จำนวน

.....ครั้ง/ปี

() ช่อง 7 จำนวน.....ครั้ง/ปี

() ช่อง 9 จำนวน

.....ครั้ง/ปี

() ช่อง NBT จำนวน.....ครั้ง/ปี

() ช่อง TPBS จำนวน

.....ครั้ง/ปี

() ช่อง CABLE TV (โปรดระบุ.....)

รวม.....ครั้ง/ปี

9.2 ช่วงเวลาใดที่ท่านสามารถติดตามข่าวสารการเกษตรได้สะดวก

ช่วงเวลา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
00.00 – 03.00 น.					
03.00 – 06.00 น.					
06.00 – 09.00 น.					
09.00 – 12.00 น.					
12.00 – 15.00 น.					
15.00 – 18.00 น.					
18.00 – 21.00 น.					
21.00 – 24.00 น.					

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจากโทรทัศน์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างตน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง คำถามเกี่ยวกับความต้องการในการรับรู้ข่าวสารรายการโทรทัศน์ แบบสัมภาษณ์นี้ ไม่มีคำถามใดถูกหรือคำถามใดผิด คำถามต้องการคำตอบที่ใกล้เคียงกับการปฏิบัติงานของเกษตรกรมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึงมีความต้องการและการรับรู้ข่าวสารรายการโทรทัศน์มากที่สุด
- 4 หมายถึงมีความต้องการและการรับรู้ข่าวสารรายการโทรทัศน์มาก
- 3 หมายถึงมีความต้องการและการรับรู้ข่าวสารรายการโทรทัศน์ปานกลาง
- 2 หมายถึงมีความต้องการและการรับรู้ข่าวสารรายการโทรทัศน์น้อย
- 1 หมายถึงมีความต้องการและการรับรู้ข่าวสารรายการโทรทัศน์น้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับการรับรู้					ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การปลูกและดูแลรักษาพืช										
- การให้น้ำ										
- การให้ปุ๋ย										
- การพรวนดิน										
2. การขยายพันธุ์พืช										
- การขยายพันธุ์พืชด้วยการเพาะเมล็ด										
- การขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศ										
- เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ										
3. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช										

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและความต้องการของเกษตรกรจาก
โทรศัพท์ของเกษตรกร ตำบลหนองช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคความต้องการในการรับรู้ข่าวสารรายการ
โทรศัพท์ ของ เกษตรกร

ด้านเวลา

.....

.....

.....

.....

ด้านเนื้อหา

.....

.....

.....

.....

ด้านภาษา

.....

.....

.....

.....

ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นายไชยปราการ มีเชื้อ

เกิดเมื่อ 27 มิถุนายน 2528

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2543 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์
วิทยาลัยเทคนิคลำพูน จังหวัดลำพูน

พ.ศ. 2552 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2549 – พ.ศ. ปัจจุบัน รับราชการทหาร ตำแหน่ง พลวิทยุ
กองร้อยบรรทุกต่างที่ 1 กองพันสัตว์ต่าง
กรมการสัตว์ทหารบก